© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

PL ISSN 0546—1960
Nr INDEKSU 366714

Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 18 (1825) ГОД XXXVI БЕЛАСТОК 5 МАЯ 1991 г. ЦАНА 800 зл.

X МІЖНАРОДНЫ ФЕСТЫВАЛЬ ЦАРКОЎНАЙ МУЗЫКІ — ГАЙНАЎКА '91.

Размова перад фестывалем

Гутарка з МІКАЛАЕМ БУШКО, дырэктарам Гайнаўскага дома культуры, арганізатарам фестывалю.

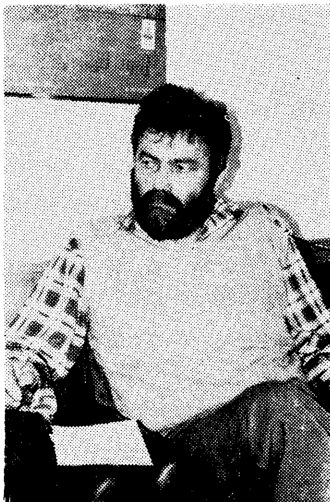
— *Хто арганізуе фестываль „Дні царкоўнай музыкі“?*

Мікалай Бушко: Арганізацыйнага камітэта як такога няма. Мабыць, яно і нядобра, што так атрымалася, але мы прыйшлі да вываду, што нявярта зараз ісці на рызыку ды ствараць такі камітэт як асобную структуру, калі і без яе ўдалося паспяхова правесці дзевяць выпускаў фестывалю. Функцыю арганізацыйнага камітэта выконвае калектыў працаўнікоў Гайнаўскага дома культуры — ён жа галоўны арганізатар імпрэзы, а дапамагае гэтаму калектыву ў арганізацыйнай працы шырокае кола грамадскіх дзеячоў, напрыклад, а. Міхась Негярэвіч, Ян Сухадола, Васіль Іванюк ці Міхась Байко.

— *У гэтым годзе фестываль у маі?*

М. Бушко: Так, у маі. Заўсёды ў маі ён адбываўся — гэта ўжо традыцыя. Першы выпуск фестывалю „Дні царкоўнай музыкі“ мы задумалі былі правесці ў студзені 1982 года, але ваеннае становішча ў краіне перакрэсліла нашы намеры. Імпрэза адцягнулася да мая. Цяпер адчуваю, што шчаслівая яно так атрымалася: добра, што якраз у гэтым месяцы адбываецца фестываль — цёпла, зялёна, вясёла, па-веснавому... У гэтым годзе фестываль адбудзецца ў днях 16—19 мая.

— *Якія хоры вы сабе запэўнілі сёлета?*

М. Бушко: Па-мойму, лепш не карыстацца тут такім сцвярджэннем, як „запэўніць сабе“. „Дні царкоўнай музыкі“ — гэта вялікі фестываль, у якім прымае ўдзел вялікая колькасць хораў, бо звыш дваццаці. Кожная гэтага тыпу імпрэза кіруецца сабе характэрнымі правамі, на якія арганізатары часта не ў змозе ўздзейнічаць. Лепш папросту сказаць, што робім старанні, каб такія, ці іншыя хоры прынялі ўдзел у нашым фестывалі ўдзел. Што адносіцца да хораў, дык арганізуем наш фестываль у дзвюх катэгорыях, гэта значыць у катэгорыі парафіяльных хораў, для якіх царкоўная музыка не толькі носьбіт артыстычных каштоўнасцяў, але перад усім малітва, ды ў катэгорыі свецкіх хораў, як краёвых, так і замежных. З парафіяльных хораў заявілі ўжо свой удзел у фестывалі наступныя: два з Гайнаўкі — маладзёжны і дарослых, тры альбо чатыры з Беластока, адзін з Бельска-Падляшскага, адзін з Вроцлава, мабыць, прыедзе з Любліна, хор Хрысціянскай тэалагічнай акадэміі ў Варшаве, запрасілі таксама найлепшы ў леташнім фестывалі вясковы хор з Нараўкі. Спадзяемся, што гэтыя краёвыя прыедуць. З замежных хораў — дамаўляемся наконт прыезду хору з Троіцка-Сергіевай лаўры ў Загорску, хору манастыра ў Пачаеве ды хору манастыра ў Жыровічах. Далей, з краёвых свецкіх хораў, якія дзейнічаюць у акадэмічных, ці падобных ім асяроддзях, праўдападобна, пабачым хор Музычнай акадэміі ў Быдгашчы, былы камерны хор Гданьскага універсітэта, хор „Кантылена“,

(Працяг на стар. 6)

Гданьская хроніка

АД КАЛЯД ДА ВЯЛІКАДНЯ

Дні ў календары бягуць няўмольна. Здаецца, нядаўна Міхась Куптэль упрошваў Аню Іванюк напісаць аб нашых справах. Гэтая яго думка пісаць, пісаць і яшчэ раз пісаць у „Ніву“ бярэцца з таго, што сёння ўсё яшчэ немагчыма ажыццявіць яго мару выдаваць сваю гданьскую беларускую газету.

На гэты раз мне давялося напісаць аб нашых справах, паказаць, што мы не спім, а ўсё жывём сваім беларускім жыццём. Часам мне здаецца, што гэта ўжо выходзіць па-за межы нармальнасці, а становіцца жыццёвай страсцю.

Усё, што адбылося ў перыяд ад Каляд (25—26 снежня 1990 г. — так яны святкуюцца ў гданьскім беларускім асяроддзі) мела прызнакі бурлівай культурна-асветніцкай працы.

СЁЛЕТНІ КАРНАВАЛ

Вядома, калі карнавал, дык абавязкова балі. Арганізавала іх моладзь на Новы год і на запусты. Нават удалося нам выслаць наша прадстаўніцтва (Іра Гаданчук і Ірыней Лаўрашук) на варшаўскі навагодні беларускі баль, які лічым цэнтральным.

19 студзеня адбылася ёлка для дзяцей. Святочны настрой узбагацілі нашы дзеці, якія спявалі калядкі, прымалі ўдзел у конкурсах і гульнях, а таксама Дзед Мароз. Гэтым разам аказаўся ён зацятым беларусам — з дзеткамі размаўляў выключна па-беларуску і тлумачыў ім, што такое годнасць і гонар беларуса. Мабыць, таму Кася Іванюк, вучаніца трэцяга класа, якой не даводзіцца бываць на ўроках беларускай мовы, прыгожа дэкламавала верш пра зіму. Усе дзеці атрымалі падарункі ад Дзеда Мароза і доўга стаялі пры вокнах, каб пабачыць, як адлятае ён на ракеце. Дзед Мароз абяцаў прыляцець це.

Пры нагодзе ёлкі ўдалося сабраць грошы на дапамогу беларусам Літвы

(Працяг на стар. 7)

КАВЯРНЯ Ў БГКТ

15 красавіка ў клубе ГП БГКТ запачаткавала сваю дзейнасць кавярня. За прылаўкам буфета (досыць саліднага і акуратнага) стаяла працаўніца БГКТ Галіна Раманюк, на паліцах стаялі баначкі з усялякімі заходнімі напоямі, а на прылаўку — кава і гарбата (у шклянычках). Каву і гарбату падавалі задарма (але гэтак толькі на пачатак, далей будзе як у цывілізаваным капіталізме). На адкрыццё кавярні прыйшло крыху студэнтаў ды старэйшыя дзеячы БГКТ з Беластока, у самы раз, каб усім хапіла месцаў за столікамі. „Ніва“ прысутнічала прыстойным лікам.

Афіцыяльную нагоду запачаткаваў сакратар ГП БГКТ Віктар Стахвюк, які шчодрымі слоўнымі мазкамі накрэсліў будучыню кавярні як месца спатканняў беластоцкай беларускай эліты з тоўстымі кашалькамі і будучыню клуба ГП як месца прэзентацыі беларускай фільмовай творчасці, рэалізаванай тэхнікай відэазапісу. У БГКТ ёсць ладных памераў тэлевізар з відэа-прайгрывальнікам і відэакамера, абслугоўваць якую вучыцца свежаспечаны інжынер-магістр Яўген Сноп (як большасць свежаспечаных інжынераў-магістраў, беспрацоўны). Усе хады прабіты, Я. Сноп набудзе адпаведную кваліфікацыю камерыста на адпаведным курсе ў Мінску. Яму наканавана стацца першым беларускім фільмоўцам у Беластоку. Ягоныя фільмы можна будзе паглядзець у клуба-кавярні, спачатку ў тэлевізары, потым на значна большым відэа-экране (калі знойдуцца грошы на закуп гэтае штукі). Будучыня БГКТ красуецца жвавымі колерамі вясёлкі, а кожнае слова В. Стахвюка, раней ці пазней, стаецца чынам.

Кавярня будзе адчыненая ад серады да нядзелі ў гадзінах 17—21.

Дарэчы, кава была неблагая.

Ян Максімюк

За прылаўкам — Галіна Раманюк.

Фота Аляксандра Максімюка.

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

АД ПАЧУЦЦЯ СОРАМУ ДА ПАЧУЦЦЯ ГОНАРУ

— 37 —

Як вядома, у нашай краіне праводзяцца вялікія перамены. Зводзячы справу да вялікага скарачэння, можам сказаць, што край пераходзіць ад сацыялізму да капіталізму. Пераход гэты вельмі зразумелы і прыемлівы для моладзі, якая горача верыць, што перамены давядуць да такога стану гаспадаркі, які выступае ў перадавых краінах заходняга свету. Зусім па-другому выглядае гэта праблема сярод старэйшага пакалення, да якога залічваюся і я. Маё пакаленне вызвалілася з бяды дзякуючы папярэдняй сістэме. Дзякуючы ёй здабывала асвету. Дзякуючы ёй старыя людзі з вёсак атрымалі першы раз у нашай гісторыі пенсіі. Дзякуючы ёй уведзена было бясплатнае лячэнне, былі збудаваны бітыя або асфальтныя дарогі, была праведзена электрыфікацыя, у вёску прыйшлі сельскагаспадарчыя машыны, у хатах паявіліся прылады, аб якіх ніхто і ніколі ў беларускіх вёсках не чуў: тэлевізары, халадзільнікі, пыласосы. Сяляне селі на матацыклы, а то і ў легкавыя прыватныя машыны. Ці ж усё гэта не магло не выклікаць у сэрцах беларусаў свайго роду здавальнення і здзіўлення? Зразумела, што ніхто ў вёсцы і не думаў аб тым, што, быць можа, калі б у нас пасля вайны запанавала сістэма заходняя, дык прагрэс быў бы яшчэ большы.

Так ці інакш, у беларускіх вёсках, калі толькі паяўляецца ў тэлевізары палітык, які гаворыць, што сацыялістычная сістэма зрабіла з Польшчы пустыню, спалены дом або могільнік, дык зацікаюць кулакі і плявузгаюць страшэннымі словамі. А чаму? А таму, што кожны селянін умее лічыць і параўноўваць. І калі палічыць і параўнае цэны на тыя прадукты, якія ён прадукуе, з цэнамі на прамысловыя тавары, на штучныя ўгнаенні з размерамі падаткаў, дык выразна бачыць, што яго жыццё значна пагоршылася. Практычна нельга нікому нічога выясніць. Зрэшты, той, хто хацеў бы выясніць, па сутнасці не мае ніякіх аргументаў, якія б траплялі ў сялянскія сэрцы.

Трэба сказаць, тое, што такія важныя для мяне факты, як свабода прэсы, свабода ў стварэнні партый і большыя, чым дагэтуль, магчымасці ў галіне выказванняў у нацыянальных справах для маіх вясковых беларускіх размоўцаў не маюць ніякай вартасці. Сяляне ўпарта гавораць: калі не ўмее новая ўлада зрабіць нічога добрага новага, дык няхай дасць тое, што было старое. А тым часам вярнуць старога ўжо нельга. І зусім магчыма, што будзе яшчэ болей таго, што так не падабаецца сялянам, хто ведае, ці не вернецца платная медыцынская апека і платнае сярэдняе ды вышэйшае школьніцтва. Калі б яно так сталася, тады апазіцыйнасць сялянства да новых парадкаў будзе татальнай. Разумею сялян і гляджу са страхам і на захудалую гаспадарку сваёй сястры. Не была яна ў росквіце ані пры Гамулцы, ані пры Герэку, але не была ў такім цяжкім становішчы, як сёння. Гляджу на сваю сястру-мучаніцу і не знаходжу слоў пацехі. А ілгаць селяніну не трэба, бо да канца жыцця будзе нас трактаваць як падманшчыка. Ну, і што рабіць? Не ведаю. Я асабіста вельмі не хацеў бы, каб беларусы з усходняй Беласточчыны сталіся татальнымі апазіцыянерамі ў адносінах да новай дзяржавы. Апазіцыйнасць вядзе да змагання. А вядома, што ў змаганні праігрывае слабейшы. Беларуская меншасць з'яўляецца сілай слабейшай і не хацелася б, каб сталася яна пераможанай, не хацелася б, каб усюды на беларуса глядзелі як на ворага, як на чалавека, не годнага даверу.

Вынікі парламенцкіх і прэзідэнцкіх выбараў на ўсходняй Беласточчыне далі адназначны адказ на пытанне, якія погляды і настроі дамінуюць сярод беларусаў.

Здаецца мне, што ў такой сітуацыі слова застаецца за дзяржавай. Польшча павінна большую, чым дагэтуль, увагу звярнуць на ўсходнюю Беласточчыну. Стварыць там лепшыя, чым дагэтуль, умовы для развіцця сельскай гаспадаркі. У большай, чым да гэтай пары, ступені браць пад увагу нацыянальныя і культурныя аспірацыі беларусаў, запэўніць бяспеку праваслаўным святыням і могільнікам, заняцца беларускай асветай. Усё гэта, не сумняваюся, будзе спрыяць перамене настрояў у беларускіх вёсках. Запануюць у іх настроі і пачуцці грамадзянскасці. Адным словам, паявіцца тое, што будзе папярэджваць асіміляцыю, але і спрыяць інтэграцыі. Думаю, што на чымсьці такім залежыць як беларусам, так і палякам. Улады павінны зразумець, што толькі тады, калі людзі пачнуць духоўна і матэрыяльна жыць лепш, чым жылі, перастануць любіць мінулае і пачнуць любіць сучаснае.

Алесь Барскі

З мінулага тыдня

Прэзідэнт Лех Валэнса нанёс афіцыйны візіт у Вялікабрытанію. У выніку візіта быў падпісаны трактат аб супрацоўніцтве абедзвюх краін.

Лідэр Дэмакратычнай уніі Тадэуш Мазавецкі пабываў на Беласточчыне і сустракаўся з жыхарамі Беластока, Бельска-Падляшскага і Саколкі. У Беластоку правеў ён размовы з біскупам **Эдвардам Кіселем** і архіепіскапам **Савай**. „Хачу сарыентавацца, — сказаў на прэс-канферэнцыі, — як выглядае сужыццё католікаў з праваслаўнымі. Я не вынес уражання аб нежаданні супрацоўніцтва, але ступень экуменічнага набліжэння ацэньваю як стрыманы“.

23 красавіка аднаўлены ўсеагульны страйк у Мінску. У адозве да народа Беларусі Мінскі гарадскі страйкавы камітэт піша: „Наш працалюбівы таленавіты народ 70 гадоў ішоў у авангардзе будаўнікоў светлай будучыні і не заўважыў, як аказаўся на задворках цывілізацыі, страціў сваю гісторыю, культуру, мову і застаўся адзін на адзін з чарнобыльскім горам. Нам не дапамаглі ні наша стапрацэнтовая дысцыпліна паставак прадукцыі ў саюзны фонд, ні нават надзейна арганізаваная кампартыяй падтрымка гарбачоўскага рэферэндуму. Галасаваўшы ў большасці за так званы аднаўлены Саюз мы атрымалі аднаўленыя цэны“. На мітынгу на плошчы Леніна сабралася 30 тысяч працоўных. Патрабуюць яны тэрміновага склікання сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі з вынясеннем на парадак дня аднаго важнейшага пытання: дэпартызацыі ўсіх дзяржаўных структур, прадпрыемстваў, праваахоўных органаў, сістэмы адукацыі і навукі, нацыяналізацыі маёмасці КПСС-КПБ з адменай усіх прывілей партыйна-дзяржаўнага апарату. Страйкуючыя ўпэўнены, што пазбаўленне КПСС манаполіі на ўладу можа стварыць рэальныя ўмовы на вывад рэспублікі з палітычнага і эканамічнага крызісу.

Біскуп Беларусі Тадэуш Кандрусевіч назначаны папам апостальскім адміністратарам еўрапейскай часткі Расійскай Савецкай Федэратыўнай Сацыялістычнай Рэспублікі і пераведзены ў сан архіепіскапа. На пасад мітрапаліта Мінска і Магілёва вынесены **кс. Казімеж Свёнтак** з Пінска, а на пасад біскупа Гародні — **кс. Аляксандр Кашкевіч** з Вільні.

Спынена пастаўка „Нівы“ ў Беларусь. Гродзенская таможня паясніла, што „Белсаюздруку“ трэба быць „участником внешнеэкономических связей“ і мець „регистрационную карточку с номенклатурой товаров и услуг по экспорту и импорту с польской стороной, если стоимость товаров перевышает 200 рублей“. „Белсоюздрук“ заказваў у БГКТ 1000 экземпляраў „Нівы“ вартасцю ў 500 рублёў.

ПАДЗЯКА

Управа „Белавежы“ выказвае сардэчную падзяку ЮРКУ БАЕНУ з Бельска-Падляшскага за 50 тысяч злотых, пералічаных на рахунак нашага літаб'яднання.

З друку

ВОЛЬГА КОРБУТ — АХВЯРА ЧАРНОБЫЛЯ?

Вядомая савецкая спартсменка Вольга Корбут наведала апошнім часам разам з сям'ёй цэнтр даследаванняў рака імя Фрэда Хачынсона ў горадзе Сітл (ЗША). Там яна падвяргалася абследаванням, якія маюць высветліць, ці яна з'яўляецца ахвярай аварыі Чарнобыльскай АЭС у 1986 годзе.

Вольга Корбут, якая на алімпійскіх іграх у Мюнхене ў 1972 годзе заваявала тры залатыя медалі, у час чарнобыльскай катастрофы жыла ў Мінску (290 км ад месца аварыі).

Вядомая гімнастка зараз скардзіцца на працяглую стомленасць і мае клопаты са шчытападобнай залозай. Сказала яна журналістам, што неўзабаве стварыць фонд імя Вольгі Корбут з мэтай дапамагаць ахвярам радыяцыі на Беларусі і, магчыма, вернецца на Беларусь.

Вольга Корбут жыве разам з мужам і сынам у мясцовасці Гемантан у штаце Нью-Джэрсі і працуе выкладчыкам у мясцовай гімнастычнай школе.

(„Kurier Szczeciński“ z 5—7.04.1991)

ЧЫТАЙЦЕ І РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ КНІЖКІ БЕЛАРУСКАГА ЛІТАРАТУРНАГА АБ'ЯДНАННЯ „БЕЛАВЕЖА“!

Маем у продажы зборнікі паэзіі Надзеі Артымовіч „Сезон у белых пейзажах“ (цана 5 тысяч зл.), Уладзіміра Гайдука „Блакітны вырай“ (цана 3 тыс. зл.), Зосі Сачко „Над днём похіляна“ (5 тыс. зл.), Віктара Шведа „Родны схоў“ (5 тыс. зл.).

Купіць іх можна непасрэдна (або за залічэннем паштовым), пішучы на адрас: ГП БГКТ у Беластоку, „Нівы“ ці Białoruskiego Stowarzyszenia Literackiego „Białowieża“ ul. Kilińskiego 6, 15-089 Białystok, PBK I/O Białystok, 370-406-200107-132.

ПЕРАХАВАННЕ АНТОНА ЛУЦКЕВІЧА

Таварыства беларускай культуры пры Літоўскім фондзе культуры і віленскі клуб „Сябрына“ запрашаюць беларусаў з усіх куткоў свету на ўрачыстасць перахавання Івана Луцкевіча, якая адбудзецца ў суботу 18 мая 1991 г. а 11 гадзіне на могільніку Роса ў Вільні. Вечарам таго ж дня ў памяшканні клуба „Сябрына“ адбудзецца вечар, прысвечаны Яго памяці.

*

Зацікаўленым паездкай у Вільню паведамляем, што ў турыстычных фірмах Беластока за 50—55 тысяч злотых можна купіць „ваўчэр“, які ўпаважняе да перасячэння граніцы і забраніравання двух начлегаў.

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ № 378

Ян Чыквін

Смуга вячэрняя

М. Т. З.

Вяртаецца пад вечар лірычнае зацьменне.
Мінула тысячу гадоў, як ты схавалася ў мінуласць
І я не мог наслухацца твайго звонкага заспеву.
Імклівых хваль сумілавання так нам міла!

Запаланіла некалі мяне твая ўсячалавечнасць,
Жаноча-боская цярплівасць, дабрыня, ласкавасць,
Ружовы алебастр тваёй душы і многае такое,
Чаго ніякім нельга выказаць разумным словам,
Бо тое ўсё перадаецца дотыкам, у жэсце, пацалунку.

Ты зараз зноў з'явілася ў маім уяўленні.
Я паўтараю ўсе імёны твайго цела.
Мабыць, не тыя мы ужо... Але прыемна ведаць,
Што ты пад сонцам ёсць, прыгожае стварэнне,
І харашынь твая — агонь святы ў лампадзе;
Ды сэрца адначасна гаркатою думкі джаляць,
Што дні мінаюць, чэзнуць-чэзнуць тыдні,
А мы — не разам і зусім, магчыма,
Датла згарым мы ад самоты у самоце
І ніколі не дагонім тых хвілін нам даных,
І ніколі свет не ўбачыць нашых сплеценых двух ценяў...
Нельга, нельга паўтарыць жыцця дзівосных летуценняў!

З высокіх дахаў неба свеціць сонца закаханых,
А ты ка мне ідзеш палкаю смугой вячэрняй.

* ✲ *

Даўно нежывы бацька полем ідзе.
Ён арэ.
Ён і плуг.
Ён і скіба раллі, і зерне,
І водсвет далёкага раю.

Вочы, якімі ён глядзіць на свет,
Тыя самыя вочы, што яго сузіраюць.

Аўсу бацька ўзяў у радно
Ды сее той бок, дзе вечнасць даўно.

Айкумена

Жаночая ноч. Выбух жыцця. Светлыня.
Голас гарыць. Настальгія. Ціш гаваркая.
Маладымі далонямі свет можа сябе абняць,
Высокае неба сінню вачэй сябе сустракае.

Пераміг серабрын, сапфіры імкнуць у чэрнь,
Смарагды раслін выносяць вохравасць лета,
Пазалота палёў аблямаваных фіялетам
І штосьці нябачнае рэкамі дзён цячэ.

Нерэальна-рэальныя флёксы і флёры быцця,
Даспяванне гадзін, фалянанне жыцьва,
Палагоды навеў, сладкапення жывога налівы
Зныне давеку — і ўсе нешчаслівa шчаслівы.

Кроў, права зямлі, б'ецца сэрца самоты,
Сэнсы без сэнсу, ілюзій агністых пячаць;
Паўшых анёлаў кароткахвілінныя ўзлёты
Замкнёных у свеце нібыта ў чэраве маці.

Надзея Артымовіч

* ✲ *

твой цень твой тон твая
адсутнасць
гэта боль як прысніўшыся дом

твой затуманены позірк
увайшоў у мой нявінны верш
малюся

* ✲ *

у белым бельскім нацюрморце
я праплыла хвіліну
рэчаіснасці
блакітную хвіліну

дарога да сябе

словы мае славамі
след думак дым
доўгі дым

жыву ў слядах думак
загледжаная ў заіржавелае неба
кругі

калекцыя кругоў жывых хвілін
блакітнае маўчанне
першае маўчанне

слухаю нямую птушку
ў бельскай цішыні
нямую птушку добрай цішыні
і яна ніколі не забывае мяне

птушка верыць Сонцу
птушка верыць маім словам
блакітны дым

рысунак з дзяцінства лагодны
свет

зялёная балада невыразны спеў
далікатнасць рысунка

бельскі белы нацюрморт

Жэня Мартынюк

* ✲ *

Для нас дзень днём
Калі ззянне яго
асвятляла нашыя думкі

Ноч была ноччу
калі яе цемра
хавала нашыя таямніцы

Ты быў сабою
пакуль мае пачуцці
былі вогнішчам.

ПРАБАЧ

Прабач мне
што не ўмела кахаць
я ж самавук

. . .
і не знала
хлусні проста ў вочы
мне
яшчэ праўда
заранкаю марыцца.

Андрэй Сцепанюк

* ✲ *

**за тых хто ходзіць
па крывых шляхах
недасяжнага акіяну**

**тых каго вецер змятае
кожнай часткай свайго
палымянага гневу**

**тых каму трэба глядзець
у чэрнь восеньскай ночы
каб убачыць**

**тых каму змяя слоў
абвівае і зашморгвае
таўставатую шыю**

**тых верных і няверных
каму кожная чыстая рука
ад бога міласцівага**

**тых зялёных і чырвоных
каму лініі значаць колы
а колы значаць лініі**

**тых каму боль валасоў
сніцца кожнай хвілінай
прыжмураных вачэй**

**за тых каго бачым
і не бачым**

**будзь гатовай
маліцца
маці Беларусь**

* ✲ *

**забываю што
я быў малы
хлопчык
і гэта магло
не змяніцца**

**забываю што
мы естэсьмы краснолюдкі
над гловамі мамы будкі**

**забываю што
у дзень майго
нараджэння
на шпіталь
у бельску падляшскім
мелася ўпасці
атамная бомба**

**забываю што
мой бацька мог памерці
трынаццаць гадоў раней**

**забываю што
мая маці
ніколі не думала
што я аб усім тым
забуду**

* ✲ *

Надзі

**кусок тваёй
веры
упаў мне
на калені
з ляскатам
апошняга
цягніка
з беластока
у бельск**

**залапаталі
колы
затрымаліся
твары
і вокны сталі
чорнымі**

**трэба будзе
маўчаць
падумалася
каб не зраніць
крылатых
павукоў
недаверу**

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

ІДЭЯ БЕЛАРУСКАГА ЦЭНТРА

На апошнім пленуме Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ягоны старшыня Аляксандр Баршчэўскі выставіў дамаганне, каб Беларускае дэмакратычнае аб'яднанне падало да публічнага ведама „лісты, кіраваныя ў дзяржаўныя органы, у якіх ацэньваецца БГКТ“ (цытата з „Нівы“ ад 7 красавіка). Такіх лістоў няма, але Баршчэўскі, відаць, мае на ўвазе складзеную мною пад канец мінулага лета прапанову ўтварыць Цэнтр беларускай культуры Польскай Рэчыпаспалітай, які, акрамя сваёй фундаментальнай функцыі, служыў бы запатрабаваннем усіх беларускіх арганізацыяў і згуртаванняў. З ахвотай карыстаюся нагодаю надрукаваць тэкст гэтага дакумента, што паслужыць папулярызацыі самое ідэі Цэнтра перш за ўсё, як і дыскусіям над яго канцэпцыяй. Тым больш сэнс такой публікацыі, што ўлады аднесліся з прыхільнасцю да задумы арганізаваць беларускі дзяржаўны асяродак у дапамогу нашаму тут нацыянальнаму руху.

Сакрат Яновіч

Białystok, 31-08-1990 г.

Do
Pani Minister Kultury
i Sztuki
Rzeczypospolitej Polskiej.

Białoruskie Zjednoczenie Demokratyczne w Polsce niniejszym postuluje powołanie do życia Centrum Kultury Białoruskiej Rzeczypospolitej Polskiej. Według naszego przekonania, istotą tej nowej placówki byłaby nie tylko służebna rola wobec potrzeb stricte narodowościowych, lecz także szersza — promowanie kultury Narodu Białoruskiego Rzeczypospolitej Polskiej jako specyficznej części ethosu wszechbiałoruskiego, będącej mniejszościowym komponentem Państwa Polskiego i wpływającej w jakiejś mierze na fizjonomię psycho-kulturową Białorusinów w ogóle, w ZSRR i na emigracji. Żywotność białoruskojęzycznego fragmentu Polski dotychczas tłamszono, nie głównie z powodów wewnątrzpolitycznych, które nie mogły być znaczące chociażby ze względu na rzeczywistą skalę zjawiska białoruskiego w naszym kraju, lecz właśnie z pozycji racji stanu poprzednich rządów, zależnych wprost od Kremla (zawsze wyczulonego na irredentę narodów nierosyjskich).

Ponieważ podstawą kultury jest książka, przyszłe Centrum prowadziłoby dom wydawniczy, w zakres którego wchodziłoby również

(Працяг на стар. 6)

СВОЙСКІЯ МАЛЮНКІ

Кузня ў вёсцы Чорная-Царкоўная. Мал. У. Петрука.

З ДАКУМЕНТАЎ ГЕНЕРАЛЬНАГА ШТАБА (II АДДЗЕЛА), ВАРШАВА, 1928.

— 39 —

У часе выбараў у Сейм Рэчыпаспалітай, уваходзячы ў выбарчую арганізацыю т.зв. „Дзяржаўнае аб'яднанне на крэсах“ (спісак № 23) змагалася са спіскам № 16, які прадстаўляў нацыянальныя меншасці. Такое дзеянне не скончылася эфектам з прычыны памылковай тактыкі польскіх арганізацый ва ўсходніх ваяводствах, якія, недаацэньваючы меншасны блок, не былі схільныя да стварэння супольнага польскага блока. Са спіска № 22 не ўвайшоў у Сейм ніводзін пасол.

Арганізацыя Б.Б.А выступала супраць Беларускага народнага камітэта ў Вільні, а такасама як адзіная з беларускіх арганізацый пратэставала ў сувязі з тым, што Беларускі народны камітэт лічыў сябе галоўнай беларускай арганізацыяй на тэрыторыі Рэчыпаспалітай Польскай. Было гэта пасля выбараў у варшаўскі Сейм. Прадзяржаўная дзейнасць Беларускіх беспартыйных актывістаў, якая развівалася асабліва на Гродзеншчыне, ліквідавала ўплывы як беларускага пасольскага клуба, які быў прымушаны закрыць свае „сакратарыяты“ ў Крынках, Пружанах, так і Віленскага народнага беларускага камітэта. Дзейнасць Б.Б.А. уплыла на памяншэнне антыдзяржаўнай беларускай агітацыі на Гродзеншчыне. Органам Б.Б.А. быў пачаткова „Беларускі шлях“, а пасля „Сялянская гутарка“, нерэгулярны часопіс з антыбальшавіцкім характарам, які прапагандаваў супрацоўніцтва беларусаў з Польшчай.

У сувязі з тым, што дзеячы Б.Б.А. не грашылі, як аказалася, высокімі маральнымі пачуццямі, польскі ўрад ліквідаваў датацыю, у выніку чаго арганізацыя павольна памерла.

Агляд прадстаўленых паланафільскіх арганізацый сведчыць аб тым, што нягледзячы на падтрымку з польскага боку, ніводная з іх не дала сур'ёзных вынікаў. „Зялёны дуб“ не меў адпаведных людзей; генерал Булак-Балаховіч, нягледзячы на вялікую папулярнасць сярод люду, зрабіў нямногае, бо аказаўся непадрыхтаваным да гэтай ролі камандзірам. Савінкаў з прычыны дрэннай падборкі памагатых, прынёс больш шкоды, чым карысці. Алексюк аказаўся звычайным ашуканцам; дзеячы Б.Б.А. не цешыліся добрай ацэнкай сярод беларусаў. Шэраг іншых дзеячоў, якія апынуліся ў характарызаваных арганізацыях, аказаліся кар'ерыстамі, якія імкнуліся да нелегальнай карысці, і дэмагогамі. Прычынай няўдач дзеянняў паланафільскіх арганізацый было перад усім тое, што польскія ўлады абапіраліся на няпэўны або неадказны элемент.

Адмоўна ўплывала таксама руская рэвалюцыя. Разбэшчаны індывідуалізм, хваравлівыя амбіцыі людзей, якія не дараслі зусім да акрэсленых пастоў і функцый, а часта гэтыя функцыі перарасталі іх індывідуальныя магчымасці — вось рысы такіх псеўдадзеячоў з-пад знаку рускай рэвалюцыі, з якімі прыйшлося нам дзейнічаць.

Перашкаджаў таксама досыць нізкі ўзровень інтэлігенцыі і досыць слаба развіты арганізацыйна-грамадскі інстынкт сярод беларускай грамадскасці.

Беспаспяховасць дзейнасці беларускіх паланафільскіх арганізацый, незалежна ад матэрыяльных затрат, выклікалі таксама значныя страты матэрыяльнага і прапагандысцкага характару.

(Працяг будзе)

Грыбы па-беларуску

У пачатку г.г. у Мінску выйшла невялікая аб'ёмам і накладам (500 паасобнікаў) кніжачка Галіны Сяржанінай „Грыбы“ (аскаміцэты, базідыяміцэты). Кніжачка пазначана як выданне Тэрміналагічнай камісіі Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны і прысвечана распрацоўцы беларускай навуковай мікалагічнай наменклатуры. Я настолькі слаба разбіраюся ў батаніцы, што не ў змозе вызначыць ролю гэтых грыбоў ні ў эвалюцыйным паступе раслiннага свету, ні ў недыетэтычным харчаванні чалавечай грамады. Суб'ектыўнае ўражанне такое, што каласальная большасць грыбоў з гэтых двух класаў — непрыгоднае для ежы паскудства, якое расце дзе папала і як папала, хоць сярод іх ёсць і ядомыя: апенька, баравік, масляк, падасінавік, сыраежка (клас базідыяміцэтаў), смаржок, труфля (клас аскаміцэтаў). Агульны лік гэтых міцэтаў на зямным шары перавальвае за 50 тысяч; у кніжцы Г. Сяржанінай дадзены беларускія назвы 168 відаў, выяўленых на тэрыторыі Беларусі. Дзеля акуратнасці, а не таму, каб намяшаць у галовах нашых чытачоў, дадам, што акрамя відавых найменняў у кніжачцы мы знойдзем таксама назвы прамежкавых таксонаў (паміж відам і класам), гэта значыць: родаў, сем'яў, парадкаў, групаў парадкаў і падкласаў.

Распрацаваная і запрапанаваная беларуская „грыбовая наменклатура“ абапіраецца на досвед развязвання аналагічных пытанняў у іншых мовах (асабліва ў польскай, чэшскай і славацкай). Асноўная ўвага адведзена родавым назвам, для якіх ужыты найбольш распаўсюджаныя і трапныя народныя назвы, зрэдку — калькі з лацінскіх найменняў з улікам асаблівасцяў беларускай мовы (непасрэдная суаднесенасць навуковай наменклатуры ў батаніцы і заалогіі з лацінскай наменклатурай зразумелая без дадатковых тлумачэнняў). У якасці відавых назваў скарыстаны такія прыкметы грыбоў, як іхні колер, форма, месца або час знаходжання і інш. Таму, як правіла, відавыя таксоны маюць бінарную форму: родавая + відавая назва (прыкладам: агнявец веснавы).

„Грыбы“ Г. Сяржанінай як першы выпуск беларускай навуковай тэрміналогіі ў серыі, запланаванай Тэрміналагічнай камісіяй Таварыства беларускай мовы, папярэджаны агульнай прадмовай старшыні ТБМ Ніла Гілевіча. Адзначыўшы дзесяцігадовы перыяд дзейнасці створанай у 1921 годзе Навукова-тэрміналагічнай камісіі, плённы выданнем 24 выпускаў „Беларускай навуковай тэрміналогіі“ па розных галінах навукі, Н. Гілевіч лапідарна растлумачвае сутнасць таго, што сёння мы

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

ПРАБЛЕМЫ УСХОДНЯЙ ЛІТВЫ

Праблемы Усходняй Літвы ўжо некалькі гадоў цікавяць усіх, хто так ці інакш займаецца фармаваннем грамадска-палітычных адносін у Літоўскай Рэспубліцы. Прапаноўваліся шляхі рашэння праблемаў урадавай камісіяй. Няраз пытанні жыцця Віленскага Краю разглядаліся ў парламенце. На парадак дня сваёй дзейнасці вынесла іх і Дэмакратычная партыя працы Літвы. Нядаўна была прынята заява камісіі ДППЛ па Усходняй Літве. Ніжэй прыводзім вытрымку з гэтай заявы:

„Дэмакратычная партыя працы Літвы выказвае гатоўнасць і заклікае да гэтага іншыя партыі і грамадскія рухі, не марудзячы, пачаць кансультацыі з прадстаўнікамі польскага, рускага, беларускага і іншых нацыянальных згуртаванняў у мэтах высвятлення найбольш мэтазгодных культурных, міласэрных акцый, аказання іншай дапамогі раёнам Усходняй Літвы. Неабходна правесці даследаванне мінулага, гістарычных і археалагічных помнікаў гэтага краю. Мы заклікаем гісторыкаў, мовазнаўцаў, сацыёлагаў сумесна з калегамі з Польшчы і Беларусі актывізаваць даследаванні прыгранічнага фальклору, звычаяў, культуры.

У ДППЛ утворана спецыяльная камісія па праблемах Усходняй Літвы. Сваёй дзейнасцю мы будзем садзейнічаць узаемаразуменню людзей літоўскай, польскай, рускай, беларускай і іншых нацыянальнасцяў. Асабліва мы будзем інфармаваць людзей іншых нацыянальнасцяў, у тым ліку і тых, хто не валодае літоўскай мовай, аб сацыяльным развіцці Літвы і яе палітычнага і культурнага жыцця. Мы звяртаемся да іншамоўнай грамадскасці па-польску, па-руску і па-беларуску. У Літве не павінна быць захалусця, перыферыі, правінцыі, да якіх даходзіла б няпоўная, часцей за ўсё скажоная, інфармацыя. Мы запрашаем усе палітычныя сілы, сродкі масавай інфармацыі ўстрымлівацца ад заяў і дзеянняў, якія маглі б узмацняць недавер і падазронасць паміж народамі“.

(Радыё „Свабода“)

ЯК Я НЕ СТАЎ МІЛЬЯРДЭРАМ

У лютым і сакавіку г.г. у сваёй паштовай скрынцы штодзённа знаходзіў я 2—3 лісты, у якіх зусім невядомыя мне людзі прапанавалі прыняць удзел у так званай міжнароднай ігры амерыканскіх бізнесменаў (Multi Success Ultra System). Удзел гэты зводзіўся да высылкі мною паштовым пераводам 20 тысяч злотых на адрас першай асобы (удзельніка ігры) у спіску, які змяшчаўся на канцы бланка ігры. Далей трэба было мне зрабіць 100 ксеракопій таго ж бланка, дапісаць сваё прозвішча на канцы спіска, і разаслаць іх па Польшчы, паводле адрасаў, узятых з якой-небудзь тэлефоннай кніжкі.

Не ведаю, але гэтая ігра, хаця яе стваральнікі прыдумалі добры спосаб засцеражэння перад несумленнымі (на бланку трэба было змясціць квітанцыю пасылкі грошай), мне паказалася крыху рызыкоўнай. Напэўна шанц на выйгрыш нейкіх грошай (паводле стваральнікаў — 20 мільярдаў у найлепшым і 2 мільярды ў найгоршым выпадках) меў той, хто пачаў іграць на самым пачатку. Потым, як хваля бланкаў пачала заліваць уладальнікаў тэлефонаў, ігра мусіла „задушыцца“ (у красавіку я ўжо атрымоўваў адзін-два бланкі ў тыдзень).

Я хаця на збытак грошай не наракаю (зрэшты, каму зараз грошай хапае?), іграць не рашыўся. Думаю цяпер — зрабіў добра ці дрэнна? Цікавіць мяне, ці нехта з чытачоў „Нівы“ рызыкнуў і фактычна стаў мільярдэрам? Няхай напіша! Калі б баяўся, што абкрадуць, няхай напіша ананімку.

Пётр Байко

Юбілей Аляксандры Бергман

З нагоды 85 гадавіны з дня нараджэння Аляксандры Бергман (нар. 1 мая 1906 года, Гародня), выдатнай беларускай палітычнай дзяячкі даваенных гадоў (за што была арыштавана і выслана ў Сібір), і неацэннай даследчыцы гісторыі Беларусі, рэдакцыя „Нівы“ віншуе юбілярку і зычыць Ёй добрага здароўя ды новага плёну ў навуковай працы.

БІБЛІЯГРАФІЯ ПРАЦ АЛЯКСАНДРЫ БЕРГМАН

АНТОН ЛУЦКЕВІЧ

1. Białoruski Tygodnik „Nasza Niwa”. *Kwartalnik Historyczny, tom 3, s. 363—382, 1972.*

2. Biogram A. Łuckiewicza. *Polski Słownik Biograficzny. Wyd. im. Ossolińskich PAN, Kraków, XVIII /4/, s. 514—515, 1973.*

3. Antoni Łuckiewicz (1884—1946). Szkic biograficzny. *Przegląd Historyczny, nr 4, s. 667—695, 1974.*

3a. Рэцэнзія А. Багровіч. *Запісы, н-р 13, с. 119, 1973, (Нью-Йорк).*

4. Антон Луцкевіч — у стагоддзе са дня нараджэння. *„Ніва“ н-р 5, 29.I.1984, с. 2—5.*

5. Яшчэ раз пра Антона Луцкевіча. *„Ніва“, н-ры 42, 15.XI, с. 1—4; 43, 22.X. с. 4—5; 44, 29.X.1989, с. 4—5.*

6. Recenzja pracy J. Garniewicza pt. Białoruskie Towarzystwo Naukowe w Wilnie (1918—1939). *Studia z dziejów ZSRR i Europy Środkowej, XXIII, s. 237—242, 1987.*

7. Na Białorusi. *Res. Publica, nr 4, s. 130—131, 1987.*

8. Jeszcze raz o Antonie Łuckiewiczu. *Przegląd Historyczny, 1990, w druku.*

ГРАМАДА

1. Białoruska Włościańsko-Robotnicza Hromada. *Z Pola Walki, nr 3/19/, s. 73—99, 1962.*

1a. Jak wyżej w zbiorku pt. *Sprawy białoruskie w II Rzeczypospolitej”, PWN, Warszawa, s. 96—140, 1984.*

1б. Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада (1925—1927). *Навуковы зборнік, ГП БГКТ Беласток, с. 95—180, 1964.*

2. Przemówienie wygłoszone w Białymstoku w 40 rocznicę powstania BWRH. *Powstanie i działalność Białoruskiej Włościańsko-Robotniczej Hromady na Białostocczyźnie. Wydawca: Wydział Propagandy KW PZPR w Białymstoku, redaktor: M. Nosowicz, s. 81—96, 1973.*

3. Грамада праз 50 год. *Беларускі каляндар, ГП БГКТ Беласток, с. 142—159, 1975.*

4. Wracając do zagadnienia Hromady. *Przegląd Historyczny, LXVI, nr 2, s. 305—309, 1975.*

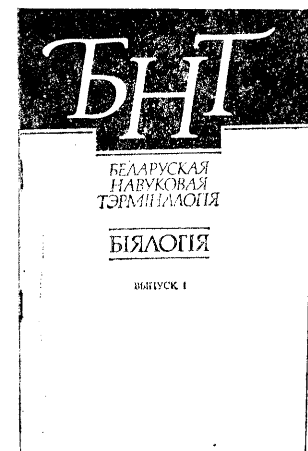
5. Кніга аб Грамадзе. *„Ніва“, н-р 19, 1985, с. 3—4.*

(Працяг на стар. 7)

называем знішчваннем беларускай мовы. Трыццатыя і паслейшыя гады выштурхнулі дапераду сталінскую канцэпцыю збліжэння і зліцця моваў. У сферы навуковай і тэхнічнай тэрміналогіі гэта, на практыцы, азначала татальнае калькаванне, а то і запазычванне жыўцом з рускай мовы. Уласцівы беларускай мове лад быў знявечаны навязваннем рускай фразеалогіі і сінтаксісу. Шмат слоў ва ўжытку мастацкай літаратуры і публіцыстыкі было прысуджана на выгнанне за свой „нацдэмаўскі“ характар. Да таго ўсяго — правапісная рэформа 1933 года, якая скалечыла фанетыку. Ці не зашмат як на адну мову?

Апраўданнем татальнага запазычвання і калькавання ў сферы навукова-тэхнічнай лексікі служыў „навуковы“ погляд, што быццам вышэй згаданая намінацыя ў беларускай мове немагчымая на аснове метафарызацыі, гэта значыць, калі традыцыйныя побытавыя словы стаюцца асноваю для сцісла азначаных навукова-тэхнічных тэрмінаў.

Тэрміналагічная камісія ТБМ лічыць, што калькаванне і запазычванне не можа быць магістральным шляхам развіцця беларускай навуковай і тэхнічнай тэрміналогіі. Акцэнт будзе перасунуты на выкарыстанне сродкаў сваёй мовы — дыялектнай лексікі, характэрных беларускай мове навативораў і словаўтварэнняў, здабыткаў тэрмінатворчасці 20-х гадоў.

На заканчэнне хацелася б падкрэсліць наступнае: мы наогул не ўсведамляем сабе, што сваім аб'ёмам так званая агульналітаратурная лексіка суадносіцца з навукова-тэхнічнай лексікай так, як, вобразна кажучы, кропля з бочкай вады. Лік намінатыўных адзінак ва ўсіх галінах навукі і тэхнікі ідзе ў жудасныя мільёны. Гэтая заўвага адрасуецца ўсім тым, якія лічаць, што пасля 60 гадоў лінгвістычнага бандытызму на Беларусі праблему беларусізацыі жыцця рэспублікі можна будзе вырашыць, напрыклад, за дзесяцігадовы перыяд, прытым — часткова адміністрацыйнымі мерамі. Супраціў партыйна-бюракратычнага і абруселага апарату ўлады — гэта толькі адзін бок беларусізацыі. Другі бок справы пазбаўлены палітычных падтэкстаў — тут патрабуецца карпатлівая праца арміі спецыялістаў па асобных дзялянках навукі і тэхнікі ды лінгвістаў, потым выдавецкіх калектываў, потым настаўнікаў усіх узроўняў і г.д. і г.п. Колькі на гэта патрабуецца часу? Не ведаю.

Адно несумненнае: навукова-тэхнічная і гуманітарная інтэлігенцыя, якая мае адпаведныя кваліфікацыі ды нацыянальную свядомасць, павінна ўсвядоміць сабе і будзённы бок беларускага патрыятызму (альбо, калі хто хоча — нацыяналізму). А ён указвае нам на бязмежжа карпатлівай і зусім не гераічнай у сваіх вонкавых праявах працы, прытым, дадайма, працы без спадзявання на маментальныя вынікі. Будуйма падмурак, альбо, як хоча даволі разумны хлапец з Вільні Сяргей Дубавец, будуйма падставы рацыянальнага беларускага нацыяналізму... Назваць па-беларуску грыбы (хай сабе з неверагодна дзікай назвай „базідыяміцэты“) — паверце мне, не такая ўжо цалкам дробная справа ў нашым разлезлым нацыяналізме.

Прасяніца цынобравая, цвердагуз разнаякі, вогніца пупковая, пстрычнік-валасянік прыўкрасны (!!!), пухіроўка дзьмухатая, келіхавец веснавы, шаломаўка няпэўная, слязоўнік прытоены, студзіна дуброўная... Вось так, усім бальшавікам на згубу.

Ян Максімюк

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

(Працяг са стар. 4)

czasopiśmiennictwo, a nawet komercjonalne usługi poligraficzne. Kultura nie może istnieć (nie mówiąc już o jej rozwoju) bez refleksji i myśli badawczej. Zatem, uważamy za konieczne utworzenie w strukturze Centrum samodzielnego pionu naukowego, poszerzonego jednocześnie o sferę działalności dydaktycznej. Na tym odcinku — Centrum ściśle współpracowałoby z niektórymi ośrodkami akademickimi, w tym i zagranicznymi.

Natomiast trzeci segment projektowanego Centrum posiadałby raczej banalny wymiar dużego, wielofunkcyjnego domu kultury. Jednakowoż i w tym konkretnym wypadku zarysowałaby się pewna specyfika, polegająca na akcentowaniu usług merytorycznych świadczonych organizacjom i ugrupowaniom nade wszystko białoruskim, zgłaszającym swoje potrzeby w przedmiocie prowadzonej przez nie działalności kulturalno-oświatowej. Nie tylko, zresztą. Ponadto — Centrum winno mieć szanse realizowania wielkich przedsięwzięć typu imprez ludycznych (festiwale itp.), które pozostają poza możliwościami organizacyjno-finansowymi poszczególnych sił społeczno-politycznych. Otóż widzimy ów ośrodek jako czynnik ogólnie integrujący obecny ruch białoruski. Do tej roli żadną miarą nie nadaje się nomenklaturowe Białoruskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne; niestety, ciągle jedyny pośrednik w transformowaniu pomocy materialnej Państwa dla białoruskiej działalności kulturalnej w Regionie Białostockim.

Centrum Kultury Białoruskiej chcielibyśmy postrzegać jako instytucję rządową, podporządkowaną bezpośrednio Ministerstwu Kultury i Sztuki (nie dopuszczamy podległości władzom białostockim). Plany merytoryczne zaś należałoby poddać wymogowi uzyskiwania akceptacji ich także przez społeczny organ konsultacyjno-nadzorczy, formowany w jednej trzeciej z nominantów dyrekcji Centrum i w dwu trzecich z przedstawicieli delegowanych przez odrębnie działające organizacje i urzędowo zarejestrowane ugrupowania białoruskie. Jeśli idzie o osobę kierownika Centrum, powinien nim być Białorusin z obywatelstwem polskim, którego osoba nie wywoła zasadniczego sprzeciwu ze strony Rady Partii i Organizacji Białoruskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Po otrzymaniu od Pani Minister pozytywnej reakcji na wyłożony w tym piśmie pomysł, przedłożymy własną propozycję ramowego planu działalności zamierzonej placówki (...).

Z poważaniem —

Sokrat Janowicz,
Przewodniczący Białoruskiego Zjednoczenia Demokratycznego w Polsce.

СВЯТЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЗЯМЛІ

СВЯТЫ МУЧАНІК ГАЎРЫІЛ ЗАБЛУДАЎСКІ

Святы младзенец Гаўрыіл нарадзіўся 22 сакавіка 1684 года ў Зверках каля Заблудава. Паходзіў ён з праваслаўнай сялянскай сям'і. Ягоныя бацькі Пятро і Анастасія Гаўдэлевы захавалі веру сваіх продкаў у цяжкі для праваслаўя час, калі каталіцкая і уніяцкая веры сталі на гэтых землях дамінаваць. 11 красавіка 1690 года шасцігадовае дзіця стала ахвярай забойства. З традыцыйных пераказаў і фрагментарных запісаў у судсых кнігах заблудаўскай магдэбургіі відаць, што пакінуты без нагляду дома хлопчык быў выкрадзены і выведзены ў навакольны лес, дзе ён быў забіты.

Цела святога Гаўрыіла было знойдзена пасля трох дзён, а сабакі ахоўвалі яго цела ад птушак. Гэтае здарэнне было запісана ў царкоўных кнігах пад датай 20 красавіка 1690 года. З судовых кніг заблудаўскай магдэбургіі відаць, што ў забойстве шасцігадовага Гаўрыіла быў абвінавачаны арандатар вёскі Зваркі.

Цела мучаніка пахавалі ў вёсцы Зваркі, недалёка ад царквы, якая размяшчалася ў лесе побач дарогі ў Заблудаў. Праз трыццаць гадоў, у 1720 годзе, у часе эпідэміі часта хавалі памерших дзяцей вакол магілы Гаўрыіла. Аднойчы людзі парушылі магілу замучанага младзенца і адкапалі цела. Яно не падвяргалася распаду. Традыцыя спалучае з гэтым здарэннем шматлікія выздараўленні і канец эпідэміі, якая ў 1720 годзе збірала страшэннае жніво сярод людзей на беларускіх землях. Адкапанае цела св. Гаўрыіла пахавана ў царкоўным склепе. У час пажару ў 1746 годзе царква ў Зварках поўнасцю згарэла, а рэлiквii мучаніка засталіся някранутымі. Пасля пажару астанкі святога мучаніка былі ўрачыста перанесены да трапезнай царквы заблудаўскага манастыра і памешчаны ў прэзбітэрыі. Становішча заблудаўскага манастыра было вельмі цяжкое. Царква і манастырскія будынкі патрабавалі рамонту. Манахі вялі судовыя працэсы за права на манастырскую зямлю, змагаліся за роўныя правы з каталікамі ў горадзе. Пры такім цяжкім становішчы манастыра па дазволу

Размова перад фестывалем

(Працяг са стар. 1)

Ваяводскага дома культуры ў Вроцлаве, пазнанскі хор, кіраўніком якога з'яўляецца д-р Лявон Забароўскі, ды хор Каталіцкага універсітэта ў Любліне. З замежных свецкіх хораў спадзяемся аднаго грузінскага, які быў нашым лаўрэатам у 1988 годзе — сёлета фестываль з'яўляецца юбілейным, дык запрашаем да ўдзелу ў ім перад усім лаўрэатаў. Спадзяемся таксама на маскоўскі хор „Сірын", а калі не ён, дык „Акафіст" — таксама з Масквы, думаем, што прыедзе дзяржаўны хор радыёвяшчання і тэлебачання Беларусі з Мінска ды адзін амерыканскі хор з Нью-Йорка.

— А як з Балгарыяй і Фінляндыяй?

М. Бушко: Дамаўляемся з двума хорамі з Фінляндыі ды думаем, што з'явіцца таксама ўдзельнік і лаўрэат фестывалю, што адбыўся, бадай, гадоў пяць таму. Што датычыцца балгарскіх хораў, дык пасля ўступных перамоваў выявілася, што балгарскі бок не зможа забяспечыць хорам пераезд да межаў Польшчы і ў выніку сёлета не пабачым хораў з Балгарыі.

— Адкуль бяруцца фінансавыя сродкі на такога маштабу фестываль?

М. Бушко: Фестываль царкоўнай музыкі ў Гайнаўцы фінансуецца дзяржаўнымі ўстановамі — перад усім Міністэрствам культуры. Апошнія весткі, якія мы атрымалі з міністэрства, сведчаць пра тое, што наша ідэя сустрэлася там са зразуменнем і нейкія грошы на фестываль знойдуцца, бо тыя, якімі распараджаемся сягоння, недастатковыя. Спадзяемся таксама на фінансавую падтрымку суарганізатара — Ваяводскага дома культуры ды на грамадскія грошы. У гэтым годзе ўпершыню адчынілі мы грамадскі рахунак.

— Як нарадзілася ідэя такой імпрэзы?

М. Бушко: Ідэя фестывалю царкоўнай музыкі, кажу гэта з поўнай адказнасцю, нарадзілася ў мяне яшчэ да таго, як я паступіў на працу ў Дом культуры і, калі ў лютым 1979 года я яе распачаў, гайнаўскія ўлады завезлі мяне ў Беласток, каб паказаць дырэктару Ваяводскага аддзела культуры Зб. Кыці. Я і прадставіў яму гэту ідэю. Спярша адказам было „Гм...", а потым „Вы сабе гэта яшчэ раз прадумайце". Неўзабаве, аднак, змяніўся дырэктар Аддзела культуры — стаў ім Зыгмунт Цясельскі, які ўжо па-іншаму глянуў на маю задуму. Назву „Дні царкоўнай музыкі" менавіта ён прыдумаў — з такой назвай фестываль праіснаваў да мінулага года. Сёлета імпрэза ўпершыню завецца міжнародным фестывалем. Вяртаючыся, аднак, да пачаткаў, я ведаў, што існуе ў Варшаве камерны хор царкоўнай музыкі, якім кіруе айцец Юры Шурбак. Пачаў я шукаць з ім лучнасці — у выніку запрасіў яго ў Гайнаўку.

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

Канстанцінопальскага патрыярха і з благаславенства Кіеўскага мітрапаліта, архімандрыт Качынскі загадаў 9 мая 1755 года перавезці рэліквіі ў манастыр Святой Тройцы ў Слуцку, вядомага ў тыя часы праваслаўнага цэнтра.

Невядома дакладна калі Канстанцінопальскі патрыярх кананізаваў Гаўрыіла Заблудаўскага. Найхутчэй адбылося гэта ў час прабывання святых рэліквій у заблудаўскім манастыры. Практыка кананізацыі ў Праваслаўнай царкве паказвае, што да імя святога дадавалася ў часе кананізацыі назва мясцовасці, у якой перахоўваліся рэліквіі. Тады трэба лічыць, што кананізацыя адбылася недзе ў гадах 1746—1754, бо ўжо ў 1755 годзе рэліквіі былі перанесены ў манастыр у Слуцку. Руская царква прызнала кананізацыю Гаўрыіла і ўпісала яго ў лік святых у 1820 годзе.

Рэліквіі святога Гаўрыіла Заблудаўскага знаходзіліся ў слуцкім манастыры да 30-ых гадоў нашага стагоддзя. Пазней былі яны перанесены ў музей у Мінску, а наступна ў часы другой сусветнай вайны ў мінскую царкву Уваскрашэння Гасподняга.

Святы мучанік младзенец Гаўрыіл з'яўляецца апекуном беларускіх дзяцей. Праваслаўная царква, духавенства і вернікі з асаблівай міласцю адносяцца да трагічна памершых дзяцей. Тут трагічная смерць і бязгрэшная нявінная душа дзіцяці сустрэліся ў асобе младзенца Гаўрыіла Заблудаўскага. Гэта адзіны з кананізаваных беларускіх святых у Праваслаўнай царкве з тэрыторыі сучаснай Польшчы. Дзень памяці святога — 3 мая — асабліва адзначаецца ў Заблудаўскім прыходзе.

Антон Міранові̇ч

Гданьская хроніка

(Працяг са стар. 1)

і паслаць ім пасылкі. Дапамаглі нам у гэтым прыхаджане Гданьскай царквы. Падарункі — гэта наш жэст салідарнасці з імі ў тыя цяжкія студзеньскія дні ў Літве, падзяка за кнігі і наладжаную сувязь, якая пачалася амаль два гады таму назад са спаткання Людмілы Кардзіс з Міхасём Куптэлем у Гданьску.

КРЫХУ ГІСТОРЫІ

25 студзеня ў нашым клубе адбылося спатканне з доктарам гістарычных навук Крыстынай Гамулка, якая даследуе беларускія справы. Гаварыла яна на тэму: „Беларуская палітычная эліта ў гадах 1917—1921“. З даклада мы даведаліся, што беларуская эліта была даволі кволая. Дакладчыца аналізавала паходжанне, веравызнанне, адукаванасць і прафесію 28 найбольш актыўных беларусаў і прыйшла да вываду, што палітычную эліту стварала ў той час беларуская інтэлігенцыя — перш за ўсё настаўнікі.

ПАДРЫХТОЎКА ДА КОНКУРСАЎ І ВЫНІКІ

Пасля зімовых канікул трэба было сур'ёзна ўзяцца за падрыхтоўку спектакля на агляд беларускіх дзіцячых тэатральных калектываў у Гайнаўцы (адбыўся ён 16 сакавіка). Ужо раней зацікавіла мяне кніжачка Уладзіміра Ягоўдзіка „Прыручэнне птушак“, а ў ёй казка „Песенны кірмаш“. Марылася мне пастаноўка гэтай казкі. Ажыццявіць маю задуму памаглі: Аня Іванюк (аўтар сцэнарыя), Ірыней Лаўрашук (музычнае апрацаванне) і Ларыса Дуброўская (танец). Вынік — дзеці заваявалі ў Гайнаўцы першае месца.

Хачу таксама ўспомніць, што ў конкурсе „Беларуская песня '91“ у Беластоку наш калектыў „Жаваранкі“ заняў традыцыйна ўжо другое месца. Да поспеху гданьскіх спевакоў прычыніўся Ірыней Лаўрашук, які, нягледзячы на экзаменацыйную сесію (ён жа студэнт) прыязджаў на рэпетыцыі, а нават арганізаваў рамонт клуба. Дарэчы, нашы калектывы нешта сабою прадстаўляюць і добра было б, каб і яны змаглі кудысьці паехаць і паказацца іншай, чым беластоцкая, публіцы. Хаця б у Беларусь... Якраз да гэтай пары ніхто гэтым не пацікавіўся. Усё ж такі, думаю, трэба паказваць самых лепшых самадзейнікаў, каб не страцілі яны ахвоту да далейшай працы. І таму звяртаюся з заклікам да арганізатараў культурнага супрацоўніцтва з Беларуссю: падумайце аб гэтым і не забывайце пра дасягненні гданьчан!

73 УГОДКІ БНР

23 сакавіка сабраліся мы святкаваць угодкі Беларускай Народнай Рэспублікі. Вонкавай прыкметай свята быў бел-чырвона-белы сцяг, які свабодна рэяў над Доўгім Таргам. У клубе Эва Паўлюк зрабіла фотавыстаўку з мінулагодняга святкавання ўгодкаў у Вільні і Гародні, дзе мы таксама прысутнічалі. Святкаванне пачалося з майго даклада. Усе прысутныя атрымалі словы гімну „Мы выйдзем шчыльнымі радамі“, тэксты трох устаноўчых грамат БНР і юбілейныя лістоўкі. Дзеці паказалі п'есу „Песенны кірмаш“.

Самым важным момантам святкавання было спатканне з Мацеем Канапацкім, колішнім журналістам „Нівы“, які зараз жыве ў Сопаце. Наш госць расказваў пра свайго бацьку Хасана Канапацкага — палкоўніка беларускага войска і дзеяча нацыянальнага руху (хаця па нацыянальнасці ён татарын). Мы ўпершыню мелі магчымасць пабачыць пагоны ад вайсковага мундзіра з выявай Пагоні, здымкі беларускіх вайскавікоў, запрашэнні на святкаванне ўгодкаў БНР у Вільні ў міжваенны перыяд, газету „Беларускі радны“, якую выдаваў Хасан Канапацкі. Наш госць успамінаў таксама пра сваю навуку ў беларускай гімназіі ў Вільні і працу ў рэдакцыі „Нівы“.

Дрыжэлі рукі і цюкала сэрца, калі мы ўпершыню разглядалі дакументы беларускай гісторыі, рэліквіі, захаваныя Мацеем Канапацкім. Хаця ўжо прайшло 73 гады, ідэя БНР усё жывая. І вось узнікае думка: яны тады маглі, а ці мы зможам аставіць пасля сябе такую гісторыю, каб не сорамна было наступным пакаленням?

ШТО ДАЛЕЙ?

На заканчэнне некалькі роздумаў. Штораз часцей усведамляю сабе, што наша дзейнасць абапіраецца на голым энтузіязме. Цяжка здабыць падтрымку і давер да нашай дзейнасці з боку некаторых працаўнікоў Галоўнага праўлення БГКТ.

Магчыма таму, што Гданьск так далёка, не заўсёды беларускі Беласток прысылае нам кнігі, якія валяюцца на Варшаўскай 11, не думае аб нашых кантактах з беларусамі з-за мяжы. На шчасце, мы таксама даволі адукаваныя людзі і самі стараемся наблізіцца да Беларусі. І думаю, што, разважліва асэнсаваўшы нашую дзейнасць, можна прыйсці да наступнага вываду: заняпад дзейнасці ў гуртках гэта не віна ўлад БГКТ, а проста тых дзеячоў, якім не пад сілу дзейнасць для беларускай грамады.

Лена Глагоўская

Паколькі я тады ўжо ведаў, што месцам фестывалю павінна быць старая гайнаўская царкоўка, а ў будучым тая, што расла побач, звярнуўся я яшчэ да айца Антона Дзевятоўскага. Ён скіраваў мяне да чалавека, які тады займаўся царкоўнай музыкай у Гайнаўцы — айца Міхася Негярэвіча. І так, утраіх склалі першы рэгулямін фестывалю. У першым фестывалі выступалі адно царкоўныя хоры. З кожным годам, аднак жа, апетыты слухачоў узрасталі і даводзілася пашыраць фестываль на новыя катэгорыі. Ад нейкіх чатырох гадоў структура фестывалю ўсталявалася, гэта значыць цяжка ўжо ўвесці ў яе новыя элементы.

— Што ж, выпадае мне ўжо толькі пажадаць Вам поспехаў ды падзякаваць за выказванні і час, які мне ахвяравалі.

М. Бушко: Я таксама дзякую вам за ўвагу ды, карыстаючыся зручнай нагодай, хачу закрануць яшчэ адну справу. Прабываючы ў Злучаных Штатах Амерыкі, даводзілася мне выступаць з дакладамі на тэму гайнаўскага фестывалю. Хачу тут сардэчна падзякаваць усім, ад каго атрымаў я матэрыяльную падтрымку для ідэі фестывалю царкоўнай музыкі. Вось прозвішчы людзей і назвы ўстаноў, якія мне зараз прыгадваюцца: Анатоль Лук'янюк, спадарства Русакі, Яўген Скаўронскі, Юры Шурбак, Сяргей Карніловіч, Кастусь Калоша, Слава Карніловіч, Эва Яраховіч, Раман Бандарук, Юрка Азарка, Янка Ханенка, Алекс Шышка, спадарства Літаровічаў, Міраслаў Целушэцкі, царкоўная ўправа Беларускай Праваслаўнай Царквы ў Іст-Рыверы ды хор гэтай жа царквы, Беларуская Праваслаўная Царква ў Гайленд-Парку, святары і прыхаджане беларускіх калоній у Кліўлендзе, Саўт-Рыверы і Гайленд-Парку, Беларуска-амерыканскае задзіночанне ў Амерыцы, Арганізацыя Беларуска-Амерыканскай Моладзі.

Аляксандр Максімюк

Фота аўтара

Гайнаўскі сабор Святой Тройцы, у якім адбываюцца фестывалі царкоўнай музыкі.

Konto Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej — Hajnówka '91, Państwowy Bank Kredytowy w Hajnówce, Nr rachunku: 370422-589-139-11.

(Працяг са стар. 5)

6. Наш доўг. *„Ніва“, н-р 52, 25.XII.1988, с. 3—6.*

7. Некалькі слоў пра Грамаду. *„Ніва“, н-р 4, 28.I.1990, с. 1—3.*

7а. Некалькі слоў пра Грамаду. *Беларускі Голас, н-р 354, 1990, с. 6, Таронта, Канада (перадрук).*

БІЯГРАМЫ ДЗЕЯЧОЎ

(Polski Słownik Biograficzny. Wyd. im. Ossolińskich PAN, Kraków, ul. Sławkowska 17, Polska).

1. Antoni Łuckiewicz. *XVIII (4), s. 514—515. 1973. (patrz wyżej).*

2. Zofia Pankowa. *XXV. s. 138—139, 1980.*

3. Mikołaj Perewałocki. *XXV, s. 136—137, 1980.*

4. Szymon Rak—Michajłowski. *XXX, s. 499—501, 1986.*

5. Bazyli Rogula. *XXXI/3 (130), s. 476—477, 1988.*

6. Leopold Rodziewicz. *XXXI/3 (130), s. 346—365, 1988.*

7. Bronisław Taraszkiewicz. *(wysłane do druku).*

8. Włodzimierz Samojło. *(wysłane do druku).*

БРАНІСЛАЎ ТАРАШКЕВІЧ

1. *Rzecz o Bronisławie Taraszkiewiczu. Książka i Wiedza, Warszawa. 242 s., 1977.*

2. Jeszcze raz o Bronisławie Taraszkiewiczu. *Lituano—Slavica Posnaniensa Studia Historica II, s. 245—251, 1987.*

3. Нарэшце! — Іліяда Гомера, Песня І. Пераклаў Б. Тарашкевіч. *„Ніва“, н-р 33, 12.VIII.1989, с. 3.*

БЕЛАРУСКАЯ РЭВАЛЮЦЫЙНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ

1. „Наш Сцяг“ — орган Беларускай Рэвалюцыйнай арганізацыі. *Навуковы зборнік, ГП БГКТ, Беласток, с. 131—152, 1964.*

2. Przyczynek do historii Białoruskiej Organizacji Rewolucyjnej. *Przegląd Historyczny LXVIII (1), s. 157—170, 1977.*

2a. jak wyżej: w wersji nieco zmienionej w *„Sprawy Białoruskie w II Rzeczypospolitej“, PWN, Warszawa, s. 53—72, 1984.*

3. O małej broszurze P. Korczyka — J. Łohinowicza w 1934 r. o BRO. *(W przygotowaniu do druku, 1990).*

РОЗНАЕ

1. Dokumenty do dziejów ucieczki Mickiewicza—Kapsukasa w 1906 r. *Rocznik Białostocki nr 4, s. 423—434, 1963.*

2. Włodzimierz Samojło—Sulima wobec kwestii białoruskiej w Polsce międzywojennej. *Przegląd Historyczny, LXXIV, nr 4, s. 653—676, 1983.*

3. Na marginesie wspomnień Mikołaja Orechwy. *Przegląd Historyczny, LXXVI, nr 4, s. 855—859, 1985.*

4. O pisarzach i dziennikarzach żydowskich, pochodzących z Białorusi. *Studia z dziejów ZSRR i Europy Środkowej, XXV, s. 173—187, 1989.*

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

ЗАМАЛЁЎКІ З ЖЫЦЦЯ

МАЦІ

Стаіць Валя на балконе і глядзіць, як гуляюць дзеці. Хто ў „бэрка", хто ў „хованкі", а хто ў фігуры. Раптам:

— Кася, Мірэк! Хадзіце мыццa! Час спаць, — кліча сваіх дзяцей суседка з верхняга паверха.

— Мой Божа, — уздыхае жанчына, — то ж і ў мяне былі калісь дзеці, і я была маці, а цяпер...

Былі два сыны. Адзін быў вельмі спакойны, усім хацеў дагадзіць, а такіх не любяць. Вельмі часта прыходзіў з сінякамі дадому.

Другі не даравaў нікому. Быў вельмі рухлівы. Абодва скончылі пачатковую школу і пайшлі вучыцца ў тэхнікум. Скончылі першы клас і на канікулах вырашылі паехаць маторам на танцы.

Валя не пускала, як быццам штосьці прадчувала. Мікалай пусціў сыноў. Пусціў на смерць!

Заехалі добра, а вярнуцца не вярнуліся...

Вярталіся з танцаў позняй ноччу, ехалі хутка. На іх „наляцеў" самаход з п'яным вадзіцелем.

Старэйшы, Вальдэк, загінуў адразу, а малодшы, Мар'юш, жыў да прыезду „хуткай дапамогі".

Мікалай, калі даведаўся аб трагедыі, памёр ад інфаркту. Валя засталася адна. Бог толькі адзін ведае, што перажыла.

Жыве адзінока. Яе любімы занятак — глядзець, як гуляюць дзеці. Калі бацькі клічуць іх дадому, у Валі аджываюць балючыя ўспаміны...

МАЛАДЫЯ

Усе захапляліся прыгажосцю Мар'ёлі. Каму такая цудоўная дзяўчына дастанецца?

Пасля заканчэння тэхнікума прабавала здаць экзамены ва універсітэт, але не ўдалося. Пайшла працаваць на прадпрыемства. Там пазнаёмілася з брыгадзірам. Быў на пятнаццаць год старэйшы.

У той дзень, калі меў адбыцца іх шлюб, Ярэк уцёк з дому. Бацькам сказаў, што баіцца стаць жанатым.

Госці прыехалі, селі за стол — чакалі маладога. Калі прыйшлі бацькі Ярка і сказалі аб усім, Мар'ёля не паказала нічога па сабе.

— Ну, што! — сказала з усмешкай. — Калі ён уцёк, туды яму дарога.

Звольнілася з працы і пайшла вучыцца ў двухгадовы тэхнікум, а пасля пачала працаваць у банку. Неўзабаве пазнаёмілася з маладым міліцыянерам. Не было больш закаханае пары. Маладыя запісаліся ў чаргу ў загс, купілі шлюбную вопратку. Якое ж было здзіўленне Мар'ёлі і ўсёй сям'і, калі Дарэк не з'явіўся на шлюб. Яго брат растлумачыў ім, што яго сёння раніцай прапала ў Дарка ахвота да жаніцьбы.

Мар'ёля старалася не паказаць, як перажывае, смяялася, жартавала, але ў душы рэзала: „Нашто я жыву?".

Дзяўчына выехала ў іншы горад. Жыве там з разводнікам. Баіцца браць шлюб. Усё думае, што і трэці раз паўторыцца тое ж.

Аўрора

Дарагое Сэрцайка, гаварылі мне ўсе: кінь яго, нягодны ён чалавек. Я не верыла. Здавалася мне, што калі б быў нягодны, не мог бы так кахаць, як ён кахаў мяне. Іншых хлопцаў па-за ім я не бачыла. Быў ён прыстойны, займаўся спортам, цікавіўся літаратурай, прынамсі я ў нашым інстытуце лепшых хлопцаў не бачыла.

А пасля пачалі да мяне даходзіць і канкрэтныя чуткі. Аднойчы сяброўка сказала мне, што бачыла яго з дзяўчынай у Аўгустове. Быццам бы былі там аж тры дні і то якраз тады, калі я выехала на пахаванне бабулі. Я думала, што сяброўка мне проста зайздросціць, і таму такое прыдумала. Сказала свайму хлопцу пра гэта. А ён, гледзячы мне ў вочы, сказаў, што там было многа моладзі, а не толькі ён з дзяўчынай. А сяброўка ж сказала мне, што яны ішлі абняўшыся...

На другі раз прыйшла да мамы суседка і кажа, што бачыла майго хлопца ў кіно. Калі яна ўсміхнулася пры гэтым двухзначна, я запыталася: „З дзяўчынай?" Суседка замялася, пачала тлумачыцца, што не прыглядалася занадта, але я зразумела, што сапраўды было так.

Я не ведала нават, ці гэта была адна і тая ж дзяўчына, але ясна бачыла, што мой хлопец пачаў мяне занядбоўваць. Часамі ўмаўляўся і не прыходзіў, а прыходзіў спецыяльна тады, калі дома былі бацькі. Я пачала адчуваць нейкі холад у яго адносінах да мяне. Прабавала пільнаваць яго, але неяк нічога не выходзіла з гэтага.

І вось аднойчы „шчасце" ўсміхнулася мне. Мы разам з маім хлопцам былі ў кіно, а пасля ён правёў мяне дахаты. Было ўжо падвечар і, вядома, што без яго нікуды б я не пайшла. Ён сказаў, што і ён ідзе дахаты. Аднак жа пры вячэры высветлілася, што ў хаце няма хлеба. Мама папрасіла, каб я апранулася і выскачыла купіць пару булак і кавалак хлеба. Я выйшла ў магазін (а было гэта мо недзе праз гадзіну пасля таго, як я вярнулася дахаты) і што я там убачыла! Мой хлопец, туляючыся да іншай дзяўчыны, шаптаў ёй нешта на вушка, а яна выбірала сярод мноства каробачак, што б тут яшчэ палажыць у кошык. Я аслупянела, але не страціла прытомнасці, падыйшла да яго і запыталася, што гэта значыць. Мой хлопец крыху разгубіўся, але галавы не страціў. Найлепш было ў такім выпадку маўчаць, што ён і зрабіў, а дзяўчына са здзіўленнем глянула на мяне. Я, знерваваная, выйшла з магазіна і, плачучы, вярнулася дахаты. Не сказала нават маці, што здарылася, бо мне было сорамна. Людзі ж мяне раней папярэджвалі, а я верыла ў яго вялікае каханне і ніяк не хацела прыняць да ведама, што мой хлопец можа аказацца нягоднікам.

На другі дзень ён прыйшоў да мяне як у нічым не бывала, але я не хацела з ім гаварыць. Дапамажы мне ўразумець гэта, Сэрцайка: ён запрапанаваў мне ўзяць шлюб. Цяпер я аслупянела яшчэ больш. Не ведаю, што рабіць. Парай!

Ілона

Ілона! Відаць, ён сапраўдны нягоднік, калі пасля ўсяго таго, што ён задэманстраваў, меў яшчэ сумленне прапанаваць табе шлюб. Тая другая дзяўчына, пэўна, таксама такой прапановы чакала. Праўдападобна, ён ад пачатку здраджваў табе. Ды толькі, мусіць, бачыць ён нейкую карысць у тым, каб ажаніцца з табою. А ты, бедная, ужо і ўстрапянулася. Не ідзі да гэтага шлюбу, бо яшчэ з-пад алтара ўцячэ. Такія выпадкі таксама здараюцца нярэдка. І не распытвай ужо нікога пра яго. Мусіш яго скрэсліць, хоць і будзе табе цяжка.

Сэрцайка

З пячурыц

ПЯЧУРЫЦЫ ПА-ГРЭЦКУ

На 40 дэкаў дробных пячурыц трэба ўзяць 15 дэкаў дробнай цыбулькі, паўшклянкі алею, 3/4 шклянкі белага сухога віна, паўшклянкі памідорнага перацёру, соль, перац, папрыку, лаўровы лісток.

Пячурыцы ачысціць, памыць, палажыць у каструльку з алеем і падаграваць некалькі мінут, памешваючы. Укінуць у каструльку да пячурыц абабраную цыбульку, уліць віно, пасаліць, пасыпаць перцам і тушыць далей пад пакрыўкай. Калі палавіна віна выпарыцца, дадаць памідорны перацёр, папрыку і лаўровы лісток. Тушыць яшчэ мінут 20 у адкрытай каструльцы, тады зняць, правер́ыць смак, дадаць яшчэ папрыкі, перцу, солі. Астудзіць, паставіць у халадзільнік.

Падаваць да халоднага мяса ці рыбы.

ГУЛЯШ ПА-ВЕНГЕРСКУ

На 80 дэкаў пячурыц узяць 10 дэкаў шмальцу, 10 дэкаў цыбулі, 20 дэкаў „лечо" (венгерская кансерва з зялёнай папрыкі і памідораў), соль, папрыку ў парашку.

Пячурыцы ачысціць і памыць, нарэзаць чвэрткамі. Ababраць цыбулю, нарэзаць яе дробнай косцачкай, дадаць пячурыцы і шмалец. Тушыць, памешваючы ад часу да часу. Можна спырснуць крыху вадою, пасаліць. Тады дадаць да пячурыц „лечо", яшчэ хвіліну тушыць разам, дадаць вострай папрыкі і солі.

Падаваць гэтую страву гарачай з французскімі клёцкамі.

ПЯЧУРЫЦЫ, ФАРШЫРАВАНЫЯ СЫРАМ

На 80 дэкаў пячурыц трэба ўзяць 20 дэкаў спертага жоўтага сыру (найлепш „эдамскага"), 3 лыжкі спертай булкі, 1 яйка, 2 лыжкі зялёнай пятрушкі, 1 лыжку масла, соль, перац і паўшклянкі смятаны.

Пячурыцы ачысціць і памыць, выразаць карэньчыкі. Павінны застацца вялікія капелюшы ў форме місачак. Карэньчыкі дробна пасячы, тушыць з маслам. Спертую булку перамяшаць са смятанай (1 лыжкай), дадаць тушаныя карэньчыкі, сцерты сыр, яйка і пятрушку, перамяшаць, запраўіць соллю і перцам. Падрыхтаваным фаршам напоўніць капелюшы пячурыц. Палажыць іх у вогнетрывалы посуд, змазаны маслам, паліць смятанай, уставіць у гарачую духоўку.

Страву падаваць гарачай, з грэнкамі ці макаронам і салатай з чырвонай капусты.

Гаспадыня

Шаноўны Астроне! У адну ноч мне і маёй маме прысніліся дзіўныя сны.

Мне снілася так. Быццам я знаходзілася на рабоце. Ёсць у мяне там калега, у якога наогул вельмі прыгожыя валасы. Але мне сніцца, быццам у яго не валасы, а парык. І гэты парык увесь час з яго галавы злятае. Ён злятае, а калега хапае яго і нацягвае на галаву. Ён нацягвае, а парык ізноў злятае

А маме маёй прыснілася мая дачушка. Быццам бы яна гуляла з прыгожым коцікам бэжавага колеру. І раптам жывому кату яна адарвала хвост. Мама мая вельмі здзівілася, што наогул такое спакойнае, добрае дзіця, а зрабіла вось такое. Тады глядзіць, а мая дачка вырвала кату цэлую нагу з ляжкай. Маме было вельмі страшна.

І яшчэ адзін сон прысніўся маме. Быццам бы ўвайшла яна ў царкву. Зачыняе за сабой дзверы, а яны ніяк не зачыняюцца. Яна ўжо і мацней іх закрыла, тады з дзвярэй вылецела шкляная шыбіна. Мама ізноў устаўляе гэтую шыбу, а яна ўвесь час вывальваецца. Тым часам у царкве сабралася шмат людзей. Усе глядзяць на маю маму, як яна мацуецца з гэтымі шыбінамі, і ўсміхаюцца да яе.

Астроне, ці гэтыя сны могуць мець нешта супольнае са смерцю бабулі майго мужа, пра якую мы даведаліся раніцай пасля тае ночы?

Эля

Эля! Усе гэтыя сны могуць мець сувязь з фактам смерці бабулі твайго мужа. Асабліва характэрныя першы і трэці сон. У тваім сне твой калега з працы ўвесь час губіў парык. І гэта напэўна абазначала б для цябе нейкую страту, але не кроўную, бо быў парык, а не твае валасы.

Што датычыцца другога сну тваёй маці, дык ён абазначае нейкі вялікі сум, аб чым сведчыць і царква, і тая выбітая шыбіна, якую яна ніяк не магла ўставіць. Нейкае расчараванне і страта.

Сон тваёй маці пра тваю дачушку таксама сведчыць аб страце. Так што ўсе сны маглі прадвяшчаць бабуліну смерць.

Астрон

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

ДЛЯ САМЫХ МАЛЕНЬКІХ

Віктар Гардзей

ЖАРТ

Дождж пайшоў
І не сціхае.
У гушчар загнаў ён Зая.
Справа дождж сячэ
І злева...
— Пад якім сядзіць Зай
Дрэвам?
Хто ўгадае?
— Пад ялінкай!
— Не!
— Пад клёнам!
— Пад асінкай!
— Мо пад елачкай
Схаваўся?
— З вас ніхто
Не здагадаўся:
Калі справа дождж
І злева,
Зай сядзіць пад...
Мокрым дрэвам.

ФУТБОЛ

Мы гуляем у футбол.
Шум і смех стаіць вакол.
Толькі ў сетку, хоць ты плач,
Штосьці не трапляе мяч.
Мо на полі шмат травы?
Можа, мяч які крывы?

КОЦІК

Брудным быць не хоча коцік:
Мые спінку і жывоцік.
Мые лапкі, хвосцік мые...
Вучаць коціка малыя:
— Станеш чыстым, коце мілы,
Калі будзеш мыцца з мылам.

ЛЕГЕНДЫ І ПАДАННІ

ЧАМУ КАНЯ ЎСЁ ПРОСІЦЬ ПІЦЬ?

Калі стварыў Гасподзь Бог наш свет, уся вада была ў адным месцы. Сабраў Бог усіх птушак і сказаў ім:

— Птушачкі мае, работнічкі мае! Сабярыцеся вы ўсе на ўсе і разнясіце вы ваду дый па ўсяму свету, разліце вы яе ў рэчкі бягучыя, у азёры стаючыя, у крыніцы халодныя. І сабраліся ўсе птушкі і сталі насіць ваду. Насілі-насілі, пакуль усю разнасілі. Адна толькі каня не паслухалася Госпада Бога, не насіла вады, за што і пракляў Гасподзь каню. Сказаў ён так:

— Ты вады не насіла, не можаш і напіцца ні ў рэчцы бягучай, ні ў возеры стаючым, ні ў крыніцы халоднай і чакай ты можа толькі дажджу майго заліўнога.

І стала з тых пор прасіць каня піць: „Хачу піць, піць!“ і чакаць дажджу. Напіцца жа дык ні ў якой задзе не можа, а толькі калі дождж ідзе, раззявіць рот і ловіць кроплі.

Фота Я. Целушэцкага.

НАПЕРАДЗЕ НЕ СТРАШНА

Калі Лукашку было тры гады, яму купілі веласіпед. Колы надзіманыя, чырвоныя, як тоўстыя абаранкі, а ззаду, для страхоўкі, яшчэ маленькія пластмасавыя колцы прымацаваны.

Паездзіў Лукашок месяцы два, нагледзеўся, як старэйшыя за яго дзеці ганяюць такія ж веласіпеды на двух колах, без страхоўкі. Ніяк не ўгонішся за імі. Лукашку здавалася, што маленькія колцы-апоры замінаюць, не даюць разагнацца. Без іх ён перагнаў бы ўсіх у двары!

Пачаў Лукашок прасіць тату, каб пазнімаў ён маленькія колцы. Той ужо і наважыўся быў гэта зрабіць, дастаў ключ... Але тут згледзела мама, што бацька з сынам робяць, і запярэчыла:

— Што ты, Лукашок? Пераkуліўся і нос разаб'еш. Ты ж яшчэ маленькі, каб на двух колах ездзіць.

Лукашок занудзіўся, пачаў угаворваць маму, што ён ужо не малы, а вялікі. А вялікія ўсе — Віця, Грыша, Толя — ездзяць на двух колах. Нічога не памагала, мама стаяла на сваім.

Аднойчы тата прыйшоў з работы яшчэ завідна, ён працаваў у першую змену. Мамы не было дома. Тата забраў Лукашка з садзіка адразу пасля падвячорка.

Не паспелі зайсці ў дом, як Лукашок схапіў веласіпед і на двор. Тата пайшоў следам. Суседскіх дзяцей нікога не было. Неўзабаве выйшаў Віця з сваім двухколавым веласіпедам. Сеў і пашыбаваў уздоўж дома, ды так шпарка, што не дагоніш...

Тата з Лукашком прыселі на лавачцы. Пад'ехаў, засопшыся, Віця, таксама сеў адпачыць і пытаецца:

— Лукашок, а чаму ты не ездзіш на сваім?

— Так, — адказаў той нявесела.

Тата заўважыў гэтую невясёласць і да Віці:

паглядзі, як Лукашок будзе вучыцца без страхоўкі ездзіць. Дай яму свой веласіпед.

Віця сумеўся трохі, але потым згадзіўся:

— Бярыце.

„Лукашок жа не адзін — з татам, — падумаў хлопчык, — так што не паломяць“.

Тым часам Лукашок прымас-

— Ты замарыўся? Адпачні і ціўся ўжо на сядло. Тата пачаў яму тлумачыць:

— Бярыся за руль, ногі на педалі... Не бойся, я цябе трымаю... А цяпер глядзі наперад і націскай на педалі...

Лукашок крануўся, але нейкая сіла павяла яго ўлева, ён глянуў сабе пад ногі, адчуў, што падае, і абедзвюма нагамі ступіў на зямлю.

— Страшна... — вымавіў ледзь чутна.

— Не глядзі пад ногі, а толькі наперад, — паўтарыў каторы ўжо раз тата. — Не бойся, я ж трымаю цябе...

Лукашок зноў націскае на педалі, трохі праехаў, але яму так хочацца глянуць уніз, на ногі, што ён не вытрымлівае, апускае вочы долу і адразу ж падае...

— Ну вось, ужо лепш... Глядзі толькі наперад, — паўтарае тата. — Калі глядзіш наперад, страх знікае, а зірнеш уніз — і ён пачынае блытацца ў тваіх нагах, не пускае іх круціць педалі... Давай яшчэ раз... Вунь на тую бярозку, што ў канцы двара расце, кіруйся ўвесь час. Пачынаеш падаць улева, туды ж і руль вярні... Павернеш, і веласіпед сам пакоціцца роўненька.

Глядзіць Лукашок на прыгожую бярозку ў зялёным уборы, націскае на педалі, адчувае, як тата прытрымлівае яго за плечы... Едзе роўна і не думае хіліцца ні ўправа, ні ўлева... Дае-

(Працяг на стар. 10)

Ніл Гілевіч

СВЯТА ЗЯМЛІ

Першы гром быў сёння ўночы.
Дождж да дня шумеў вясёла.
Ранак вытарашчыў вочы,
Як дзіця, глядзіць наўкола.

Што за ноч магло зрабіцца!
Перайначана ўсё чыста:
Поле дыша і дыміцца
Парай лёгкаю празрыстай.

Набрынялыя пупышкі,
Што яшчэ драмалі ўчора,
Ахінаюць голле пышна,
Вабяць яркасцю убораў.

Пад праменнем зыркім росы
Зіхацяць на лісцях клейкіх
І дрыжаць, як шчасця слёзы
На густых дзявочых вейках.

Траўка вылезла ў канаўцы,
А ў бары — чуваць за мілі —
Музыканты-выканаўцы
Конкурс майскі аб'явілі.

О зямля!
Ты ўся ў абновах!
Ты ў мільён званочкаў звоніш,
Ты на ста пявучых мовах
Весняй радасцю гамоніш.

Ты смяешся так шчасліва,
Што адразу ясна стала,
Як ты доўга, як цярпліва
Свята гэтага чакала!

Якуб Колас

РАНІЦА ВЯСНОЮ

Ціха ў полі, ціха ў лесе,
Ані шэпне вецярок,
Толькі дзесь у паднябессі
Льецца звонкі галасок.

Як бы срэбраны званочак,
Роніць ўніз за трэлем трэль,
Аж заслухаўся гаёчак,
Не парушыцца і ель.

На усходзе бляск агністы
Літым золатам дрыжыць;
Слуп высокі, прамяністы
Роўным полымем гарыць.

Тонкіх хмарак валаконцы
Сталі хораша ў радок,
Як бы ўюць яны да сонца
З тых валаконцаў вянок.

Ціха ў полі, ціха ў лесе,
Чуць бульбоча ручаёк,
А высока ў паднябессі
Льецца звонкі галасок.

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

НАПЕРАДЗЕ НЕ СТРАШНА

(Працяг са стар. 9)

хаў-такі да бярозкі, прыўстаў на ногі, уздыхнуў: „Ух“. Хацеў сказаць: „Як цяжка“, а сказалася само сабой: „Як хораша!“

— Праўда, хораша? — перапытаў тата.

— Ага, — пацвердзіў узрадаваны Лукашок, завярнуўся з веласіпедам, каб ехаць назад. Але як жа, бярозкі не відаць больш, яна засталася ззаду?

— А бярозкі ж наперадзе няма. Куды мне цяпер кіравацца? — пытае ў таты.

— На мяне. — Тата хуценька пайшоў на тое месца, адкуль яны з Лукашком пачыналі ехаць. — Чакай толькі, я скамандую.

Тата стаяў, падняўшы рукі ўгору, і загадваў сыну:

— Глядзі на мяне... Паехалі...

Лукашок і не думае пазіраць, уніз, ногі самі спраўляюцца націскаць на педалі... Хлопчык глядзіць на ўзнятыя ўгору татавы рукі... Колы бягуць самі, нясуць Лукашка ўсё далей і далей ад страху. Ён ужо не блытаецца ў нагах, ён недзе згубіўся па дарозе.

— Наперадзе не страшна, праўда, тата? — пытаецца Лукашок.

Тата дастае ключ, адкручвае гайкі, знімае маленькія колцы, і Лукашок, узрадаваны, што перамог страх, садзіцца на свой веласіпед. Побач Віця на сваім. Яны кіруюцца на бярозку ў канцы двара, хто хутчэй. Ім абодвум нястрашна.

(З кнігі апавяданняў У. Юрэвіча „Нястрашны страх“)

Вершы Віктара Шведа

ЦІ МАЕ ЁН КРЫЛЫ?

Пытае Сярожу
Сястрычка Людміла:
— Скажы мне, ці можа
Мужчына мець крылы?
Калі выйшаў з хаты
Панок гэты з брушкам,
Азваўся наш тата:
— Вось важная птушка!

ПРЫГОДЫ БЕЛАВЕЖЫКА:

Спецыяльна для „Зоркі“ прыдумаў і намаляваў студэнт III курса Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута ў Мінску Гардзей Шчаглоў.

Адрас рэдакцыі: 15-950 Białystok, ul. Suraska 1, „Зорка“.

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

PIĄTEK 3.05.1991 r.
PROGRAM I

8.45 Program dnia
8.50 „Kleks w kosmosie" (2)
9.55 J. angielski dla dzieci
10.00 Uroczyste posiedzenie Parlamentu RP
11.00 Film dokumentalny
11.45 Transmisja sprzed Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie z okazji 200 rocznicy Konstytucji 3 Maja
13.30 „Stefania Woytowicz" — film dok.
14.00 Studio Sport — Puchar Davisa: Polska — Anglia
15.25 „Chłopi" (5) — serial
16.15 Teleexpress
16.30 Uroczystości z okazji 200-lecia Konstytucji 3 Maja na Placu Zamkowym w Warszawie
17.30 „Wielka droga" — film fab. o gen. Andersie
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.05 „3 Maja" — widowisko historyczne
21.50 Puchar Davisa
22.35 Wiadomości wieczorne
22.50 Weekend w „Jedynce"
23.00 „Po co nam to było" — koncert z okazji 35-lecia „Stodoły"

PROGRAM II

8.00 Powitanie
8.05 „Santa Barbara"
8.55 Mag. TV śniadaniowej
10.00 CNN — Headline News
10.15 Mag. TV śniadaniowej
10.30 „Love story po polsku" — program filmowy
11.00 „Testament Rzeczypospolitej" — pr. publ.
11.30 „Stara Galeria" — film dokum.
11.50 „Podróże w czasie i przestrzeni": „Światowe Safari" (2)
12.40 „Droga na południowy Zachód" — film fab. czech.
14.00 Międzynarodowe Spotkania Muzyczne Orkiestr Wojskowych — Kraków '91
15.00 „Polacy — Stanisław Kostka Potocki" — film dok.
15.50 Polskie koncerty skrzypcowe — Karol Lipiński — II Koncert D-dur op. 21
16.30 „Przychodnia wszelkich dolegliwości" (21) — serial
17.20 Program dnia
17.30 „Dzieło Sejmu Wielkiego" — film dok.
18.00 Wzrockowa lista przebojów Marka Niedźwieckiego
18.30 Kabaret Frisco — program rozrywkowy
19.30 Muzyka Chopina w Żelazowej Woli — gra Anna Stańczyk
20.00 Puchar Davisa
21.30 Panorama dnia
21.50 „Crime story" — serial
22.35 „Obrazy, słowa, dźwięki" — program o sztuce
23.35 CNN — Headline News
23.50 Noc z anteną „5"

SOBOTA 4.05.1991 r.
PROGRAM I

7.00 „W sobotę rano" — magazyn informacyjno-gosp.
7.45 „Tydzień na działce"
8.15 „Piłkarska kadra czeka"
8.35 „Ziarno"
9.00 Wiadomości poranne
9.10 „5—10—15" oraz film z serii: „Było sobie życie" (18)
10.35 J. angielski dla dzieci
10.40 „Na zdrowie"
11.00 „Bellona" — wojsk. mag. wydawniczy
11.25 TV Koncert Życzeń
11.55 Aktualności telegazety
12.00 „Śpiewać każdy może" — prezentacja piosenkarzy amatorów
12.40 „Siódemka" w „Jedynce" — franc. pr. satel.
13.30 „Z Polski rodem" — magazyn polonijny
14.00 Walt Disney przedstawia
15.15 Puchar Davisa (debel)
17.15 Teleexpress
17.35 Ex Libris
18.00 „Flesz" — magazyn informacyjno-muzyczny
18.20 „Butik"
18.50 „Z kamerą wśród zwierząt
19.15 Dobranoc
19.30 Wiadomości
20.05 Film fabularny
21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji '91 — transmisja z Rzymu
0.05 „Cobra" — film fab.

PROGRAM II

7.25 „Kaliber '91"
7.55 Powitanie
8.00 CNN — Headline News
8.10 „Kapitan Planeta i Planetarianie" (8) — serial anim.
8.35 Mag. TV śniadaniowej
9.15 „Hale i Pace" — ang. program rozrywkowy
9.45 Mag. TV śniadaniowej
10.00 CNN — Headline News
10.15 Mag. TV śniadaniowej
10.40 „Cudowne lata"
11.05 „W świecie ciszy" — pr. dla niesłyszących
11.25 „Kamyk na szaniec" — opowieść o Aleksandrze Kamińskim i jego pokoleniu
12.15 Klub „5—10—15"
13.10 „Zwierzęta świata": „Chytry jak wąż" (1) — film dok. prod. ang.
13.50 „Gdańskie spotkania gitarowe" — reportaż
14.20 „Czarodziejski flet Mozarta"
14.50 Program dnia
15.00 „Klub profesora Tutki" — serial TP
15.30 „Santa Barbara"
17.00 M. Ś. w hokeju na lodzie
18.00 Program lokalny
18.30 „Hale i Pace" — ang. program rozrywkowy
19.00 „Dziewczyna miesiąca"
20.00 Wielki koncert YoYo Ma w Warszawie
21.05 „Historia dzielnicy Hale" — film dok.
21.30 Panorama dnia
21.45 Modlę się z wami i za was
21.55 „Wyzwanie losu" (1) — film fab. prod. austral.
23.30 CNN — Headline News

NIEDZIELA 5.05.1991 r.
PROGRAM I

7.30 „Kraj za miastem"
7.55 „Po gospodarsku"
8.10 „Od niedzieli do niedzieli"
9.00 Teleranek oraz film z serii: „Kamienna tajemnica"
10.25 J. angielski dla dzieci
10.30 „Ryzykanci": „Przygoda z K-2" — serial dok. hiszp.
11.25 „Notowania, czyli co się opłaca rolnikowi"
11.50 TV Koncert Życzeń
12.20 Wojskowy pr. publ.
12.50 „Tęczowy Music-Box"
13.30 Magazyn „Morze"
14.00 Puchar Davisa (singel)
15.00 „Pieprz i wanilia"
15.40 Z archiwum Teatru TV: C. K. Norwid — „Norwid"
17.15 Teleexpress
17.30 Telewizjer
18.00 Puchar Davisa (singel)
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.05 „Jennie" (6) — serial
21.00 „7 dni — świat"
21.30 Sportowa niedziela
22.00 Wiadomości wieczorne
22.15 „Rewizja nadzwyczajna"

PROGRAM II

8.25 „Przegląd tygodnia" (dla niesłyszących)
9.00 Film dla niesłyszących: „Jennie" (6)
9.50 Program dnia
10.00 CNN — Headline News
10.10 „Jutro poniedziałek"
10.30 Program lokalny
11.00 „Czar starej płyty"
11.20 Publicystyka kulturalna
11.50 „Zbliżenia, czyli to i owo o filmie"
12.30 „Express Dimanche"
12.45 Gość „Dwójki"
13.00 Polska Kronika Filmowa
13.10 100 pytań do...
13.50 Laureatka Konkursu im. W. Lutosławskiego — Renata Kunkel
14.10 „Bas Boris Bode" (3) — serial niemiecki
14.55 Muzyczna antena „5" „Recydywa Blues Band"
15.20 Polacy — „Obywatel «B»" — film dok.
16.10 „Podróże w czasie i przestrzeni": „Terra X — Kanion Świętych Wulkanów"
16.55 Program dnia
17.00 Studio Sport
17.30 „Bliżej świata"
18.30 „Uśmiech z Galicji"
19.00 „Wydarzenie tygodnia"
19.30 Galeria „2" — Eugeniusz Markowski
20.00 Studio Sport
21.00 Neptun TV „Oczi cziorne" — recital zespołu
21.30 Panorama dnia
21.45 „Nigdy nie wracaj (3-ost.) — serial ang.
22.45 Gość „Dwójki"
22.55 „Rozmowy bez sekretów"
23.40 CNN — Headline News

PONIEDZIAŁEK, 6.05.1991 r.
PROGRAM I

13.25 Aktualności telegazety
13.30 Spotkania z literaturą
14.05 Agroszkoła
14.35 Cisza i dźwięk
15.00 Telewizja Edukacyjna zaprasza
15.30 Uniwersytet Nauczyc.
15.55 Program dnia
16.00 Wiadomości popołud.
16.10 „Video-Top"
16.20 „Luz"
17.15 Teleexpress
17.35 „Encyklopedia II wojny światowej"
18.00 „10 minut"
18.10 „W archiwum WFD" — reportaż
18.30 „Alf" — serial USA
18.55 „Węglem i paragrafem" — Szymon Kobyliński o życiu i o prawie
19.15 Dobranoc
19.30 Dziennik
20.05 Teatr TV: Laszlo Bus — Fekete — „Jak"
21.25 Kronika Wyścigu Pokoju
21.55 „Kontra... punkt"
22.20 Wiadomości wieczorne
22.35 Leksykon polskiej muzyki rozrywkowej — „S"
23.20 Język niemiecki

PROGRAM II

15.25 Powitanie
15.30 „Czas akademicki" — katolicki mag. młodzieżowy
16.00 „Zwierzęta wokół nas"
16.30 „Widziane z Gdańska"
16.45 Reportaż
17.15 „Kusza" — serial USA
18.00 Program lokalny
18.30 Przegląd Kronik
19.00 „Ojczyzna — polszczyzna"
19.15 „Dwójka" zaprasza
19.30 Język angielski
20.00 „Auto-Moto Fan Klub"
20.30 „Powroty"
21.30 Panorama dnia
21.45 Sport
21.55 „Wszystkich, których kochałem" (1) — serial USA
22.45 Studio im. A. Munka
23.45 CNN — Headline News

WTOREK, 7.05.1991 r.
PROGRAM I

8.00 „Dzień dobry"
9.00 Wiadomości poranne
9.10 „Domowe przedszkole"
9.35 „To się może przydać"
9.55 „Toni" — film fab.
11.25 „Giełda pracy — giełda szans"
11.55 Aktualności telegazety
12.00 Wyprawy prof. Ciekawskiego
12.30 Wśród ludzi — Łączność
13.00 Chemia
13.30 Spotkania z literaturą „Zemsta" (cz. 2)
14.05 Agroszkoła
14.35 „Tele-radio-komputer"
15.05 „Jedwabny szlak" — „Przez pustynię Karakum"
15.55 Program dnia
16.00 Wiadomości popołud.
16.10 „Video-Top"
16.20 „Tik-Tak"
16.50 „Przygody Misia Ruxpina" (5) — serial anim. ang.
17.15 Teleexpress
17.35 „Spin" — magazyn popularnonaukowy
18.00 „Grodzieńskie krzyże" — film dok.
18.25 „10 minut"
18.35 Reportaż
18.50 W Sejmie i Senacie
19.15 Dobranoc
19.30 Wiadomości
20.05 „Rozmowy o miłości" — film fab. TP
21.35 Kronika Wyścigu Pokoju
21.40 Program publicystyczny
22.10 „Telemuzak" — magazyn muzyki rozrywkowej
22.50 Wiadomości wieczorne
23.05 „Wódko, pozwól żyć"
23.35 Język francuski

PROGRAM II

7.55 Powitanie
8.00 CNN — Headline News
8.10 „Denver — ostatni dinozaur" — film dla dzieci
8.35 Mag. TV śniadaniowej
9.10 „Santa Barbara"
10.00 CNN — Headline News
10.15 Mag. TV śniadaniowej
14.55 Powitanie
15.00 „Denver — ostatni dinozaur" — film dla dzieci
15.25 Film dok.
16.00 Archiwum Neptuna — Powrót na Falklandy
16.30 „Ekostres"
17.00 „Wielkie podróże" (6)
18.00 Programy lokalne
18.30 Modlitwa wieczorna
18.50 Publicystyka kulturalna
19.30 Język angielski
20.00 Wrocław na antenie „2"
21.00 Wywiady Ireny Dziedzic
21.30 Panorama dnia
21.45 Sport
21.55 „Noce Cabirii" — film fab. prod. włosk.
23.45 CNN — Headline News

ŚRODA, 8.05.1991 r.
PROGRAM I

7.40 „Express gospodarczy"
8.00 „Dzień dobry"
9.00 Wiadomości poranne
9.10 „Domowe przedszkole"
9.35 „Przyjemne z pożytecznym"
10.05 „Dynastia" — serial
11.55 Aktualności telegazety
12.00 „Opowieści księżniczki Lilivati"
12.15 „Przygody kapitana Remo"
12.30 „Terra X: Kanion Świętych Wulkanów"
13.15 „Świadkowie przeszłości": „Ile waży cegła" — film dok. prod. czech.
14.05 Agroszkoła
14.35 Ekonomika dla rolnika
14.45 Chemia bez tajemnic
15.05 „Świat roślin" (6) „Czarowne orchidee" — serial
15.30 Uniwersytet Nauczyc.
15.55 Program dnia
16.00 Wiadomości popołud.
16.10 „Video-Top"
16.20 „Jeden rok w pewnej szkole" (15) — serial czech.
16.50 „Sami o sobie"
17.15 Teleexpress
17.35 „Biznes" — publicystyka ekonomiczna
18.00 „10 minut"
18.10 „Klinika zdrowego człowieka"
18.30 „Sprawa dla reportera"
19.15 Dobranoc
19.30 Wiadomości
20.05 „Dynastia" (82)
20.55 Rozmowa z rzecznikiem praw obywatelskich prof. Ewą Łętowską
21.10 Studio Sport — mecz piłki nożnej
22.45 Wiadomości wieczorne
23.00 „Petenci" — pr. publ.
23.35 Język angielski

PROGRAM II

7.55 Powitanie
8.00 CNN — Headline News
8.10 „Denver" — ostatni dinozaur" — film dla dzieci
8.35 Mag. TV śniadaniowej
9.10 „Czterdziestolatek" (14)
10.00 CNN — Headline News
10.15 Mag. TV śniadaniowej
14.55 Program dnia
15.00 „Denver — ostadni dinozaur" — film dla dzieci
15.25 Publicystyka
16.00 „Dookoła świata": „Na Litwie" — rep.
16.30 „III Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich"
17.00 „Zmiennicy" (10)
18.00 Program lokalny
18.30 „M.A.S.H." — serial USA
19.00 Rebusy — teleturniej
19.30 Język francuski
20.00 „Cały świat gra komedię"
20.40 Moje książki — Jerzy Pertek
21.00 „Ze wszystkich stron" — magazyn reporterów
21.30 Panorama dnia
21.45 „W labiryncie"
22.15 „Telewizja nocą"
23.00 Sport
23.10 „Stan krytyczny"
23.40 CNN — Headline News

CZWARTEK, 9.05.1991 r.
PROGRAM I

8.00 „Dzień dobry"
9.00 Wiadomości poranne
9.10 „Domowe przedszkole"
9.35 „Po sześćdziesiątce" — magazyn dla wszystkich
9.55 „Heroina" (4) — serial
11.55 Aktualności telegazety
12.00 „O naturze rzeczy" (15)
12.30 „W świecie sztuki"
13.00 Fizyka
13.30 Cisza i dźwięk
14.05 Agroszkoła
14.30 Ziemia — nasza planeta
15.00 M.E.N. informuje
15.05 „Duch romantyzmu" (11) — serial ang.-franc.
15.55 Program dnia
16.00 Wiadomości popołud.
16.10 „Video-Top"
16.20 „Kwant" oraz film z serii: „Powiedz mi dlaczego?"
17.15 Teleexpress
17.30 „Prawo prawa"
17.45 „Podróże na kresy"
18.10 ME w boksie
18.45 Magazyn Katolicki
19.15 Dobranoc
19.30 Wiadomości
20.05 „Heroina" (4)
21.00 Kronika Wyścigu Pokoju
21.05 „Pegaz"
21.35 „Interpelacje"
22.35 Wiadomości wieczorne
22.50 ME w boksie
23.25 Język angielski

PROGRAM II

7.55 Powitanie
8.00 CNN — Headline News
8.10 Film dla dzieci
9.10 „W labiryncie"
9.40 Mag. TV śniadaniowej
10.00 CNN — Headline News
10.15 Mag. TV śniadaniowej
14.55 Powitanie
15.00 „Denver — ostatni dinozaur" — film dla dzieci
15.25 Film dokum.
16.00 Film fabul.
17.00 Publicystyka
17.30 „Giełda" — magazyn kupców i przemysłowców
18.00 Programy lokalne
18.30 „Cudowne lata"
19.00 Magazyn „102"
19.30 Język niemiecki
20.00 Studio Sport
21.00 Ekspres reporterów"
21.30 Panorama dnia
21.45 Sport
21.55 Studio Teatralne „Dwójki": M. Bułhakow — „Proszę mnie wypuścić"
22.45 Reportaż

СЛУХАЙЦЕ
БУЛАСТОЦКАЕ РАДЫЁ

На ультракароткіх хвалях /УКХ-72,8 Мгц у Беластоку і 72,68 Мгц - у Сувалках /-штодзень ад гадз. 5.3о.
На беларускай мове - штодзень „Пад знакам Пагоні" у 8.3о і 18.45 .У кожную суботу ў 8.3о - „Духоўныя сустрэчы", а ў 18.45 - беларускі канцэрт пажаданняў / платны /,у нядзелю ў 8.оо - „Перад выхадам у царкву",а ў 8.15 - „Беларускі радыёчасопіс". У кожную сераду ў 8.3о і 18.45 - перадача„Для школы і для дому".

© PDF: Kamunikat.org 2016 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2016

КРЫЖАВАНКА

Упоперак: 1) форменная або дамашняя куртка, 5) энергія, моц, 7) адзінка вымярэння сілы ветру, хвалявання мора, землетрасення, 8) паўднёвае пладавое дрэва, 9) прэйскурант, 11) святы абраз, 12) адколаты кавалак гранаты, 13) геаметрычны арнамент у выглядзе звілістых ліній, 16) працяжны гук, сігнал, 18) спявак-паэт, песняр, 19) вялікі бясформенны абломак нейкай цвёрдай масы, 20) чалавек малога росту, 21) заўзятасць, гарачнасць, моцнае захапленне.

Уніз: 1) безвыходнасць, 2) туга, маркота, 3) невялікая двухколавая каляска на рысорах для перавозу пасажыраў, 4) гнойны нарыў, 5) жывёла з хобатам, 6) аддзяленне, адарванне, 10) спецыялістка па рамонту механізмаў, 12) старадаўняя назва ўсходніх пародзістых верхавых коней, 14) прадукты харчавання, 15) надколатае месца, 16) хвароба, якую таксама называюць кіла, 17) найменшая колькасць энергіі, 18) жыхар іспанска-французскага сумежжа.

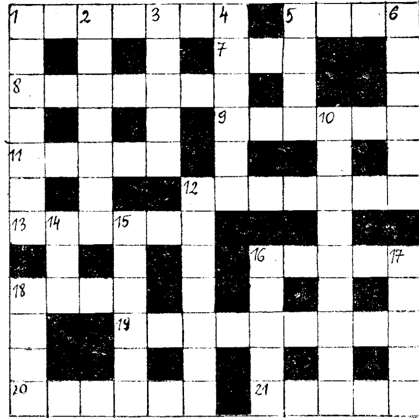
Сярод чытачоў, якія на працягу месяца прышлюць у рэдакцыю правільныя адказы, будуць разыграны кніжныя ўзнагароды.

Адказы на крыжаванку, змешчаную ў 12 нумары.

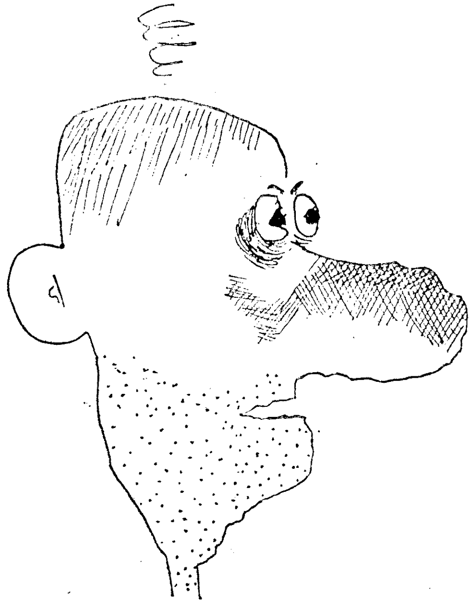
Упоперак: даярка, направа, статут, развага, слінка, крамола, спякота, готыка, рулетка, ляснік, біноклі, Кракаў.

Уніз: асталоп, ратунак, антракт, спазма, малако, галава, рагалік, метыска, лексіка, спроба, яблыня, оптыка.

Кніжныя ўзнагароды атрымоўваюць: Ірыней Красоўскі з Бельска-Падляшскага і Лукаш Пацэвіч з Беластока.

НІЎКА

Аднак калісьці прыйдзе такі дзень, што поўна будзе гарэлкі і закускі, а я НЕ ЗАХАЧУ ВЫПІЦЬ!

Мал. Адама Сяменчыка.

Хамутоўскія навіны

ХАЙ ЛЕПШ СТАРЫ

Калгас „Прагрэс" так ужо плёўся ў хвасце прагрэсу, што начальства паселішча Хамутоўск вырашыла змяніць там старшыню. Неўзабаве і кандыдатуру падшукалі. З тых, хто ў Хамутоўску разваліў кантору і павінен быў ехаць на перыферыю для выпраўлення.

Сход быў бурны. Ніхто старога старшыню не хваліў, але і новага прызнаваць не хацеў. І тут слова ўзяў стары Піліп:

— Хай лепш застаецца стары.

— Чаму, дзед? — запыталіся ў яго з прэзідыума.

— Стары ўжо ўзяў, што можна ўзяць, а новаму трэ будзе пачынаць з нуля, — разважаў стары.

Апалінар Абадоўскі,
карэспандэнт (на чвэрць стаўкі) двухтыднёвіка „Вожык"

Зязюля і Певень

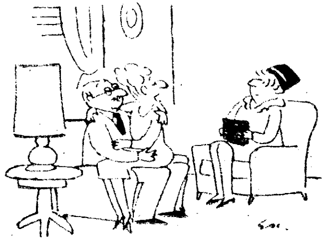
Байка

Калі слухаць ваша ласка,
Раскажу вам быль, не казку.
Ў нашым садзе на ігрушы
Адпачыць Зязюля села.
Каб навокал ціш парушыць,
Яна голасна запела:
„Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку!
Хто стары, ці малады,
Без запросінаў, прынукі
Палічы свае гады!"
Ў гэты час на сметнай кучы
Певень важна пахаджаў:
Сярод смецця і анучаў,
Мабыць, зернятак шукаў.
Як пачуў Зязюлі спевы,
Крыллем хлопнуў ды — на плот
(Узляцець не мог на дрэва)
І на ўвесь курыны рот:
„Як жа хараша, як слаўна
Ты, Зязюленька, пяеш!
Гэткіх спеваў я ад даўна
Ўжо не чуў. Мяне хоць рэж,
Твайго спеву не забуду,
Расхвалю цябе й курам.
Нат музыка з сваёй дудай
Не заграе гэтак нам".
„Як пайшло на тое, браце,
Дык і я скажу улад:
Не адна птушына Божа
Пазайздросціць табе можа.
Не маню ніколькі я:
Лепш пяеш за Салаўя!"
Не пытайцеся, завошта
Пеўня хваліць так Зязюля.
Гэта, бачыце, адплата
За салодкую „пілюлю".
Зязюля й Певень, як на злосць,
Сярод людзей — нярэдкі госць.

А. Здрок

Мал. Ежы Млечкі.

— У нядзелю яму так не стае сакратарыята...

Анекдоты ад чытачоў

Мужык прыходзіць да лекара і гаворыць:

— Уявіце сабе, у аўторак прыходжу дамоў і застаю жонку ў ложку з незнаёмым мужчынам. Я абураюся, крычу, а жонка мяне супакойвае, тлумачыць, што гэты чалавек нам патрэбны і пасылае мяне на кухню выпіць каву.

Лекар хоча спыніць мужыка:

— Ну і што...

Мужык працягвае свой расказ:

— Тая ж гісторыя паўтарылася і ў сераду, і ў чацвер. Наогул цэлы тыдзень.

Лекар:

— Ну, а чаго вы хочаце ад мяне?

Мужык:

— Проста хацеў даведацца, ці можна мне піць столькі кавы.

* ✲ *

Татка, што такое аліменты?

— Калі двое робяць памылку, а адзін з іх за гэта плаціць.

* ✲ *

— Якія рэальныя суадносіны паміж фунтам, рублём і доларам?

— Фунт рублёў каштуе долар.

* ✲ *

— Ці ёсць у СССР бедныя?

— А як жа, ёсць. Гэта тыя, у каго нічога свайго няма. Кватэра — дзяржаўная, дача — дзяржаўная, машына — дзяржаўная.

Даслаў В. Бабей з Мінска

Ніва

Białoruski Tygodnik Społeczno-Kulturalny sponsorowany przez Ministerstwo Kultury i Sztuk'

Орган Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства.

Рэдагуе калектыў: Валянціна Жэшка (карэктар), Віталій Луба (галоўны рэдактар), Міраслава Лукша, Аляксандр Максімюк, Ян Максімюк, Яўгенія Палопкая (кіраўнік канцылярыі), Уладзіслаў Петрук (мастак), Марыя Федарук (машыністка), Ада Чачуга (адказны сакратар).

„Niwa", ul. Suraska 1, 15-950 Białystok, skr. poczt. 149, tel. 232-41, 210-33.

Wydawca: Białoruskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne 15-062 Białystok, ul. Warszawska 11.

Druk: Białostockie Zakłady Graficzne w Białymstoku.

I. Prenumerata pocztowa

1. Termin wpłat na prenumeratę pocztową na III kwartał 1991 r. upływa 20 maja 1991 r.
2. Cena prenumeraty na III kwartał wynosi 13.000 zł + 6.500 zł za doręczenie. Od lipca 1 egz. kosztować będzie 1.000 zł.
3. Cena prenumeraty z wysyłką za granicę jest większa o 100% i przyjmowana jest tylko na okresy kwartalne. Wpłaty przyjmuje Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw Warszawa, ul. Towarowa 28, Nr konta: PBK XIII Oddział Warszawa 370044-1195-139-11.

II. Prenumerata własna — prowadzona przez wydawcę.

Cena 1 egz. wraz z wysyłką wynosi 1800 zł.

Cena prenumeraty miesięcznej: — maj — 7.200 zł. — czerwiec — 9.000 zł.

Cena prenumeraty kwartalnej wynosi 23.400 zł.

Wpłaty przyjmuje Zarząd Główny BTSK, Białystok, ul. Warszawska 11, Nr konta NBP O/O Białystok. 5021-3203-132.

Zam. 405/91

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ

Рада беларускіх арганізацыяў ужо працуе ● Тадэуш Мазавецкі ў Бельску ● Нараўскі „Пронар" дапамагае вёсцы ● Мастацтва Тамары Тарасевіч з Белавежы ● „Полацак" — новы беларуска-амерыканскі часопіс ● Праграма X Міжнароднага фестывалю царкоўнай музыкі ● Ізноў Нью-Йорк.

© PDF: Kamunikat.org 2016